

DAGSORDEN Opplæringsutvalget d. 02-02-2021

Møtedato Tirsdag d. 02. februar 2021 kl. 11:30

Møtested Digitalt møte

Indholdsfortegnelse

PS 1/2021 Godkjenning av protokoll fra møte i opplæringsutvalget 16.11.2020.....	3
Møtedokumenter.....	5
RS 1/2021 Spørsmål fra Bjørn Sæstad, H til OU 02.02.21 - Koronamidler for permitterte og arbeidssøkere.....	6
PS 2/2021 Godkjenning av protokoll fra møte i opplæringsutvalget 17.11.2020.....	7
RS 2/2021 Spørsmål fra Svanhild Løge Skålheim, KrF til OU 02.02.21 vedr. sommerskolen 2020.....	8
RS 3/2021 Spørsmål fra Solveig Ege Tengesdal, KrF til OU 02.02.2021 vedr. sommerskolen.....	9
PS 3/2021 Tildeling av fylkeskommunalt tilskudd til studieforbundene for 2021.....	10
RS 4/2021 Orienteringer / Presentasjoner i Opplæringsutvalget 02.02.2021.....	15
PS 4/2021 Helse- og oppvekstfag med generell studiekompetanse ved Bergeland vgs. som et 3-årig utdanningsprogram.....	16
PS 5/2021 Henvendelse fra British International School vedrørende inntak av elever til International Baccalaureate.....	25
PS 6/2021 Skolebidragsindikatorer.....	32
PS 7/2021 Gratisprinsippet ved studieturer - orientering etter tilsyn ved Fylkesmannen i Rogaland..	44
PS 8/2021 Navn på ny idrettshall i Haugesund.....	52
PS 9/2021 Sommerskolen 2020 - orientering om gjennomføring.....	59
PS 10/2021 Lærlingeråd.....	66
PS 11/2021 Fagskolen Rogaland - årsrapport 2019/2020.....	73
PS 12/2021 Høring - forskrift om endring i forskrift om utdanningsstøtte og forskrift om endring i forskrift om utdanningstilskudd.....	76
PS 13/2021 Regionalt folkehelsearbeid – Budsjett og tiltak for 2021.....	79

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/8810- 1
Saksbehandler: Torunn Høyland
Avdeling: Utvalgssekretariat

Godkjenning av protokoll fra møte i opplæringsutvalget 16.11.2020**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
1/2021	02.02.2021	Opplæringsutvalget

Vedlegg:
1 **OU 16.11.20 Møteprotokoll**

Innstilling

Protokoll fra møte i opplæringsutvalget den 16. november 2020 godkjennes.

Solveig Ege Tengesdal
leder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Møtedokumenter

RS 1/2021 Spørsmål fra Bjørn Sæstad, H til OU 02.02.21 - Koronamidler for permitterte og arbeidsledige uten videregående opplæring

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/6877- 1
Saksbehandler: Ikke fordelt til saksbehandler
Avdeling: Ufordelt/sendt tilbake til arkiv

Godkjenning av protokoll fra møte i opplæringsutvalget 17.11.2020**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
2/2021	02.02.2021	Opplæringsutvalget

Vedlegg:
1 OU protokoll 17.11.20

Innstilling

Protokoll fra møte i opplæringsutvalget den 17. november 2020 godkjennes.

Solveig Ege Tengesdal
leder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

RS 2/2021 Spørsmål fra Svanhild Løge Skålheim, KrF til OU 02.02.21
vedr. sommerskolen 2020

RS 3/2021 Spørsmål fra Solveig Ege Tengesdal, KrF til OU 02.02.2021
vedr. sommerskolen

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2020/69354- 2
Saksbehandler: Else-Berit Nøstvold Hansen
Avdeling: Seksjon for veiledning og livslang læring VLL

Tildeling av fylkeskommunalt tilskudd til studieforbundene for 2021**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
6/2021	01.02.2021	Fylkesrådet for funksjonshemmede
3/2021	02.02.2021	Opplæringsutvalget

Vedlegg:

- 1 Retningslinjer tilskudd 2021
- 2 Oversikt tildeling av tilretteleggingsmidler 2021

Sammendrag

Fylkestinget vedtok i møte 08.12.2020, sak FT 0116/20 "Økonomiplan 2021-2024 - Årsbudsjett 2021» å dele ut støtte til studieforbundene for 2021. Støtten utgjør kr 875.000,-.

Tilretteleggings- og opplæringstilskudd til studieforbundene ble lyst ut 15. november 2020. 4 studieforbund søkte om tilretteleggingstilskudd innen søknadsfristen 4. desember 2020, se tabell 1, og 6 studieforbund søkte om opplæringstilskudd, se tabell 2.

Fylkesrådmannen foreslår at kr 576 805,- tildeles studieforbundene som tilretteleggingstilskudd med fordeling som i vedlegg 2, og at kr 298 195,- tildeles som opplæringstilskudd, med fordeling som i tabell 2.

Fylkesrådmannens innstilling

1. Tilretteleggingstilskudd tildeles totalt kr 576 805,- med kr 53 305,- til Aftenskolen Rogaland, kr 22 500,- til Rogaland Musikkråd, kr 10 000,- til Studieforbundet Kultur og tradisjon, og kr. 491 000,- til Studieforbundet Funkis Rogaland.
2. Opplæringstilskudd tildeles totalt kr. 298 195,- med slik fordeling:
 - Aftenskolen Rogaland, kr 11 029,-
 - Studieforbundet Funkis Rogaland, kr 37 043,-
 - Studieforbundet Kultur og tradisjon, kr 40 811,-
 - Folkeuniversitetet Vestlandet, kr 116 186,-
 - Studieforbundet Natur og Miljø, kr 14 625,-
 - Musikkens studieforbund v/Rogaland musikkråd, kr 78 501,-

Fylkesrådet for funksjonshemmedes behandling av sak 6/2021 i møte den 01.02.2021:

Behandling

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1.Tilretteleggingstilskudd tildeles totalt kr 576 805,- med kr 53 305,- til Aftenskolen Rogaland, kr 22 500,- til Rogaland Musikkråd, kr 10 000,- til Studieforbundet Kultur og tradisjon, og kr. 491 000,- til Studieforbundet Funkis Rogaland.

2.Opplæringstilskudd tildeles totalt kr. 298 195,- med slik fordeling:

- Aftenskolen Rogaland, kr 11 029,-
- Studieforbundet Funkis Rogaland, kr 37 043,-
- Studieforbundet Kultur og tradisjon, kr 40 811,-
- Folkeuniversitetet Vestlandet, kr 116 186,-
- Studieforbundet Natur og Miljø, kr 14 625,-
- Musikkens studieforbund v/Rogaland musikkråd, kr 78 501,-

Joar Loland
fylkesdirektør

Lasse Eide
seksjonssjef

Bakgrunn for saken

Fylkestinget vedtok i møte 08.12.2020, sak FT 0116/20 "Økonomiplan 2021-2024 - Årsbudsjett 2021» å dele ut støtte til studieforbundene for 2021. Støtten utgjør kr 875.000,-.

Problemstilling

Fylkesrådmannen vil i herværende sak, utifra innsendte søknader, legge fram forslag til fordeling av tilskuddet.

Saksopplysninger

I 2020 var det fylkeskommunale tilskuddet til studieforbundene delt i et tilretteleggingstilskudd og et opplæringstilskudd, se sak 0013/20, «Tildeling av fylkeskommunalt tilskudd til studieforbundene for 2020». Fylkesrådmannen foreslår at dette videreføres i 2021.

Tilretteleggings- og opplæringstilskudd til studieforbundene ble lyst ut 15. november 2020. 4 studieforbund søkte om tilretteleggingstilskudd innen søknadsfristen 4. desember 2020, se tabell 1, og 6 studieforbund søkte om opplæringstilskudd, se tabell 2. Det totale søknadsbeløp for tilretteleggingstilskudd var kr 742 305,-.

Studieforbund	Søkt om tilskudd til kurs:	Totalt søknadsbeløp (kr)
Aftenskolen Rogaland	Formgivingsverksted for psykisk utviklingshemmede og andre interesserte	53 305
Rogaland Musikkråd	Nye samspillsmuligheter med teknologi for funksjonshemmede	22 500
Studieforbundet Kultur og tradisjon	Dansegruppe for funksjonshemmede	10 000
Studieforbundet Funkis (Funksjonshemmedes studieforbund i Rogaland)	Flere kurs innenfor organisasjonsutvikling og opplæring av tillitsvalgte i styrearbeid og gjennomføring av møter, likemannsarbeid, sosial trening og fysisk mestring, kunnskaper om sykdom og hvordan mestre dagliglivets utfordringer, fysisk aktivitet i oppvarmet basseng/sal	656 500

Tabell 1: Tabellen viser hvilke studieforbund som har søkt om tilretteleggingstilskudd - nærmere spesifisering av hvilke typer kurs finnes i vedlegg 2.

STUDIEFORBUND	Innrapporterte studietimer berettiget statstilskudd 2019	Tildelte midler - opplæringstilskudd (avrundet i kr)
Aftenskolen Rogaland/Akademisk studieforbund	2 040	110 29
Studieforbundet Funkis Rogaland	6 852	370 43
Studieforbundet Kultur og tradisjon	7 549	40 811
Folkeuniversitetet Vestlandet	21 492	116 186
Studieforbundet Natur og Miljø	2 705	14 625
Musikkens studieforbund v/Rogaland musikkråd	14 521	78 501
Sum	55 159	298 195

Tabell 2: Tabellen viser hvilke studieforbund som har søkt om opplæringstilskudd, og forslag til tildeling.

Fylkesrådmannens vurderinger

Tilretteleggingstilskudd:

Fylkesrådmannen mener det er viktig at voksne med funksjonsnedsettelse, kronisk sykdom eller spesielle omsorgsforpliktelser får anledning til å delta på kurs på lik linje med andre. Det foreslås derfor at studieforbundene tildeles et fylkeskommunalt tilretteleggingstilskudd til dekking av merkostnadene ved tilrettelegging av kurs for voksne innenfor disse målgruppene.

Fylkesrådmann vurderer det slik at retningslinjene for fylkeskommunale tilretteleggingstilskudd til studieforbundene fra 2020 videreføres, se vedlegg 1.

Det var søknader på totalt kr 742 305,- for tilretteleggingstilskudd, og søknadene er behandlet i hht. retningslinjer for tildeling av fylkeskommunale tilskudd til studieforbundene, se vedlegg 1. I saksbehandlingen er det tatt hensyn til:

- Følgende kurs er ikke tilskudsberettiget: Kurs det er mulig å gjennomføre uten merkostnader, kurs som ikke er åpne for alle, kurs som kun er behandlings-/trenings-/mosjonsrelaterte, kulturarrangementer og turer/reiser/utflukter.
- Kurs med høyt søknadsbeløp får redusert støtte, og får tildelt like stort beløp som andre, tilsvarende kurs.

Opplæringstilskudd:

Det foreslås at opplæringstilskudd utbetales på bakgrunn av innrapporterte studietimer berettiget statstilskudd 2 år før søknadsåret; i år blir det studietimer fra 2019. Det foreslås at studieforbundene som søker får lik sum for sine innrapporterte studietimer, og ut ifra en timesats på kr 5,406 blir den totale utbetalingssummen på kr 298 195,-.

Konklusjon

Fylkesrådmannen foreslår at kr 576 805,- tildeles studieforbundene som tilretteleggingstilskudd, og at kr 298 195,- tildeles som opplæringstilskudd, med fordeling som i tabell 2.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

RS 4/2021 Orienteringer / Presentasjoner i Opplæringsutvalget
02.02.2021

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2020/73801- 1
Saksbehandler: Ståle A Wold
Avdeling: Opplæringsavdelingen

**Helse- og oppvekstfag med generell studiekompetanse ved Bergeland vgs.
som et 3-årig prøveprosjekt****Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
6/2021	28.01.2021	Yrkesopplæringsnemnda
9/2021	29.01.2021	Ungdommens fylkesråd
10/2021	01.02.2021	Fylkesrådet for funksjonshemmede
4/2021	02.02.2021	Opplæringsutvalget

Sammendrag

Helse- og oppvekstfag med generell studiekompetanse er et treårig løp der to år på et yrkesfaglig program kombineres med ett år påbygg. Eleven vil være sikret skoleplass alle tre årene dersom vedkommende er kvalifisert. I praksis vil elevene få fag fra påbygg i tillegg til fagene som tilbys på Vg1 og Vg2 innenfor utdanningsprogrammet, men programfagene og fellesfagene fordeles utover alle tre årene, slik at løpet ikke skal bli for teoritungt.

Elever som har fullført og bestått dette tilbudet har oppnådd studiekompetanse og kan søke seg videre til universitet og høyskoler. De er også kvalifisert til å søke læreplass, men har ikke rett på dette. Dette tilbudet vil være svært aktuelt for elever som ønsker å søke seg videre til sykepleierutdanning, vernepleier eller førskolelærer.

Fylkesrådmannens innstilling

- 1) Det opprettes tilbud om helse og oppvekstfag med generell studiekompetanse ved Bergeland vgs. med oppstart på Vg1 høsten 2022.
- 2) Tilbudet opprettes ved at to av skolens klasser innenfor helse og oppvekstfag konverteres på Vg1 høsten 2022, to av skolens klasser på Vg2 konverteres høsten 2023. I tillegg får skolen opprettet en klasse Vg3 påbygg høsten 2022.
- 3) Forutsetningen for oppstart av tilbudet er at inndekningen av økt kostnad som beskrevet i saken vedtas i forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2022.

Yrkesopplæringsnemndas behandling av sak 6/2021 i møte den 28.01.2021:

Behandling

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

- 1) Det opprettes tilbud om helse og oppvekstfag med generell studiekompetanse ved Bergeland vgs. med oppstart på Vg1 høsten 2022.
- 2) Tilbudet opprettes ved at to av skolens klasser innenfor helse og oppvekstfag konverteres på Vg1 høsten 2022, to av skolens klasser på Vg2 konverteres høsten 2023. I tillegg får skolen opprettet en klasse Vg3 påbygg høsten 2022.
- 3) Forutsetningen for oppstart av tilbudet er at inndekningen av økt kostnad som beskrevet i saken vedtas i forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2022.

Ungdommens fylkesråds behandling av sak 9/2021 i møte den 29.01.2021:

Behandling

Ståle A. Wold deltok i møtet og svarte på spørsmål. UFR er svært positive til saken.

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

- 1) Det opprettes tilbud om helse og oppvekstfag med generell studiekompetanse ved Bergeland vgs. med oppstart på Vg1 høsten 2022.
- 2) Tilbudet opprettes ved at to av skolens klasser innenfor helse og oppvekstfag konverteres på Vg1 høsten 2022, to av skolens klasser på Vg2 konverteres høsten 2023. I tillegg får skolen opprettet en klasse Vg3 påbygg høsten 2022.
- 3) Forutsetningen for oppstart av tilbudet er at inndekningen av økt kostnad som beskrevet i saken vedtas i forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2022.

Fylkesrådet for funksjonshemmedes behandling av sak 10/2021 i møte den 01.02.2021:

Behandling

Votering

Forslag til votering ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

- 1) Det opprettes tilbud om helse og oppvekstfag med generell studiekompetanse ved Bergeland vgs. med oppstart på Vg1 høsten 2022.
- 2) Tilbudet opprettes ved at to av skolens klasser innenfor helse og oppvekstfag konverteres på Vg1 høsten 2022, to av skolens klasser på Vg2 konverteres høsten 2023. I tillegg får skolen opprettet en klasse Vg3 påbygg høsten 2022.
- 3) Forutsetningen for oppstart av tilbudet er at inndekningen av økt kostnad som beskrevet i saken vedtas i forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2022.

Joar Loland
fylkesdirektør

Ståle Wold
stedfortreder fylkesdirektør

Bakgrunn for saken

Fylkesrådmannen har fått søknad fra Bergeland vgs. om muligheten for å starte opp et 3-årig tilbud innenfor helse- og oppvekstfag. Etter 3 år på skolen får elevene generell studiekompetanse og er kvalifisert til å søke læreplass. De har ikke rett på læreplass.

Bergeland vgs. ønsker å starte opp med 2 paralleller, en klasse innenfor helsefagarbeider og en klasse barne- og ungdomsarbeider. Tilbudet vil gi plass til 15 elever i hver klasse i programfagene og hvor elevene kan være samlet i fellesfagene, oppstart høsten 2022.

Problemstilling

Antallet søkere til utdanningsprogrammet helse- og oppvekst har hatt en markant økning de siste årene. Dette har ført til utfordringer med å skaffe nok læreplasser. Videre har antall søkere til Vg3 påbygg også hatt en økning i søkertallet.

Spørsmålet blir hvordan helse- og oppvekstfag med generell studiekompetanse kan påvirke søkingen til helse- og oppvekst og til Vg3 påbygg.

Erfaringene fra fylker som tilbyr dette er at tilbudet er svært populært og kraftig oversøkt. Selve oppbyggingen kan på mange måter sees på som en «YSK-light», men hvor elevene etter 3 år har brukt opp opplæringsretten uten at de har vært ute i lære. Elevene går Vg1 helse og oppvekst, Vg2 helsearbeider/barne og ungdomsarbeider og Vg3 påbygg over tre år.

Vg3 påbygg er for mange elever et vanskelig løp fordi her får de opplæring i nesten bare fellesfag, og tilbudet er derfor svært teoretisk. For å gjøre det lettere tilgjengelig for elevene blir alle fag tilpasset nivået eleven er på. På Vg1 og Vg2 har elevene på helse- og oppvekst 35 uketimer i året og på Vg3 påbygg 30 timer. Til sammen blir dette 100 timer over tre år. Skoler i andre fylker som tilbyr dette har gjort store endringer i hvilke fag elevene har de ulike årene. Flere fag på Vg3 påbygg tilbys på lavere nivå på samme måte som deler av programfagene flyttes opp. I praksis betyr det at elever på Vg3 har noen timer i programfag som de ellers ville hatt på Vg1 og Vg2.

Saksopplysninger

Fylkesrådmannen er orientert om at våren 2020 hadde ledelsen og de tillitsvalgte ved skolen en prosess knyttet til videre utvikling av Bergeland vgs. Skolen tenker hele tiden nytt, og et eksempel på det er «Bergelandsmodellen». Det var enighet på skolen om at det var ønskelig å styrke den studieforberedende delen av tilbudet. I og med at skolen har mange lærere med høy kompetanse innen helsefag ble det enighet om å jobbe mot å få et tilbud som kunne bidra til at elever på helse- og oppvekstfag kunne få studiekompetanse. Det er med bakgrunn i dette at saken legges frem.

Forskningsinstituttet FaFo har i samarbeid med NIFU utviklet et forskningsbasert grunnlag for en fagarbeiderundersøkelse. Formålet var å gi et bilde av utvalgte fag sin relevans i arbeidslivet. Et av fagene som ble undersøkt var helse og oppvekst. Her er bare en av tre i fast arbeid på heltid etter fullført opplæring.

Tilbudet er for elever som vil søke seg videre til høyskole eller universitet. Hensikten er å gi et opplæringstilbud med stort fokus på helse- og oppvekstfag i kombinasjon med fellesfag samtidig som fellesfagene blir jevnere fordelt på årstrinn. Dette vil ikke være hovedveien til et fagbrev, men en alternativ vei til studiekompetanse med mer yrkesfaglig kunnskap.

Vinklingen på programfagene vil være noe annerledes enn i yrkesfagopplæringen. Her skal elevene rustes for høyere utdanning og bidra til at de som går videre har en bedre helsefaglig forståelse med seg inn i videre studier. I tillegg til generell studiekompetanse vil elevene kunne

få fordypning i enkelte programfag som de vil måtte trenger for å komme videre på enkelte norske studier med krav om spesiell studiekompetanse, f.eks. medisin, og tannlegestudier.

Erfaringene er at flere elever som begynner på utdanningsprogrammet helse og oppvekst «hopper av» etter Vg2 for da å søke seg på Vg3 påbygg. Dette tilbudet vil være et godt alternativ for denne elevgruppen, og ved å søke påbygg betyr det at elevene ikke ønsker å avslutte opplæringen med læretid og fagbrev. Vg3 påbygg oppfattes av mange elever som et tungt teoretisk år. Ved å gi opplæringen slik det er beskrevet i denne saken vil fylkesrådmannen tro at flere elever vil fullføre og bestå.

Nasjonalt sett er ikke dette et nytt tilbud, men et tilbud som allerede tilbys ved flere videregående skoler. I følge Utdanning.no er det 17 skoler i landet som har tilbudet inneværende skoleår. I våre nabofylker har følgende skoler tilbudet:

- Nordahl Grieg vgs i Bergen
- Olsvikåsen vgs i Bergen
- Kvadraturen vgs i Kristiansand

Fag time fordeling:

Opplæringen har samme fag og timetall som summen av et ordinært toårig yrkesfaglig løp og Vg3 påbygg. Fellesfag, programfag og utplassering i praksis blir jevnt fordelt gjennom alle tre år slik at en kan unngå et teoritungt påbyggingsår på Vg3.

Vg1 vil være felles for alle 30 elevene.

På Vg2 kan man enten gå for en modell hvor alle elevene velger et av programområdene helsearbeider eller barne- og ungdomsarbeider slik at det på Vg2 blir en klasse per programområde med 15 elever i hver klasse. Alternativt sier skolen de kan kjøre en variant med tilbud bare på helsearbeiderfag. Fylkesrådmannen foreslår at begge programområdene tilbys.

Mulig oppbygging - barne- og ungdomsarbeiderfaget (15 av 30 elever) hvor tallene indikerer antall uketimer i de ulike fagene:

Fag	Vg1	Vg2	Vg3
Helsefremmende arbeid	7	5	0
Kommunikasjon og samhandling	5	5	0
Yrkesutøving	5	0	7
Yrkesfaglig fordypning	6	0	9
Valgfrie programfag	0	0	5
Norsk	4	4	6
Matematikk	5	3*	0
Naturfag	0	5	0
Kroppsøving	2	2	2
Samfunnsfag	0	3	0
Historie	0	0	5
Engelsk	0	5	0

Sum	34	32	34
------------	-----------	-----------	-----------

*kan byttes med R1 (5t)

Mulig oppbygging - helsearbeiderfag (15 av 30 elever) hvor tallene indikerer antall uketimer i de ulike fagene.:

Fag	Vg1	Vg2	Vg3
Helsefremmende arbeid	7	7	0
Kommunikasjon og samhandling	5	5	0
Yrkesutøving	5	0	5
Yrkesfaglig fordypning	6	0	9
Valgfrie programfag	0	0	5
Norsk	4	4	6
Matematikk	5	3*	0
Naturfag	0	5	0
Kroppsøving	2	2	2
Samfunnsfag	0	3	0
Historie	0	0	5
Engelsk	0	5	0
Sum	34	32	34

*kan byttes med R1 (5t)

Fylkesrådmannens vurderinger

I dette tiltaket vil elevene få en mer naturlig progresjon ved at noen Vg3 fag flyttes til lavere nivå og noen programfag flyttes opp. Tredje året vil med denne ordningen bli mindre «teoritungt» og flere elever vil kunne fullføre og bestå.

Elever som ved innsøking til videregående opplæring vet at de skal fortsette med studier innenfor helse- og oppvekst etter fullført videregående opplæring vil med denne ordningen ikke oppta en læreplass. Mange velger å gå på yrkesfaglige programområder på Vg1 og Vg2 selv om de ikke ønsker fagbrev. Disse søker seg over til påbygg på Vg3.

Elevene som velger denne organiseringen av opplæringen vil ha en klart bedre praktisk forståelse innenfor sine fagområder når de skal videre på høyere utdanning.

Ifølge skolen stiller UiS seg positive, og ønsker seg denne type utdanningsløp. Samtidig vil studentene fra programrådene være sikret en akademisk tilnærming også i programfagene. Det er viktig med denne typen teoretisk fundament som kreves på høyskolefagene innen helse- og oppvekst studier.

Erfaring fra våre nabofylker viser at det er stor etterspørsel etter elevplassene som tilbys innen denne kombinasjonen. En delegasjon fra Bergeland vgs. var på besøk på Nordahl Grieg vgs

for et par år siden. Denne skolen er i gang med 4. året av tilbudet. De har også besøkt Kvadraturen vgs. som kjører tilbudet for tredje året. Her møtte de både elever, lærere og ledelsen. Det er ingen tvil om at alle parter var godt fornøyd med tilbudet. Elevene uttrykte at de var skolelei etter en teoripreget ungdomsskole, og satt derfor stor pris på den praktiske tilnærmingen de hadde på dette utdanningsløpet hvor studiekompetanse og helse og oppvekstfag var «blandet» sammen. Både Nordahl Grieg vgs og Kvadraturen har hatt svært gode søkertall og resultat hvert år.

For fylkesrådmannen er det viktig at elever som eventuelt «hopper av» denne opplæringen ikke må begynne på nytt, men kunne bruke de fagene som er fullført og avsluttet. Skoler som driver dette tilbudet i dag sier:

Nordal Grieg vgs:

Drop-out har ikke vært en stor utfordring. Skolen har tilbud om studieforberedende utdanningsprogram ved siden av dette tilbudet, men snittet for å komme inn var høyest på helse og oppvekst studieforberedende. Hvis noen sluttet hos dem, skyltes det gjerne psykisk helse, familiære årsaker etc. Da er dette løst gjennom permisjon etc. og elevene tar enkelt fag opp igjen når de er tilbake. Utfordringen hos dem har gjerne vært «flink pike» problematikk. Elevene er individualister, og skolen hadde noe mer utfordringer på samarbeidslæring og klasse miljø. Deres største redsel når de startet med tilbudet, var om det ble nedgang for HO-yrkesfag. Det viste seg å være ubegrunnet redsel. Snarere tvert om så det ut som å trekke til seg flere søkere på helse og oppvekst yrkesfag.

Kvadraturen:

Ved kvadraturen var de opptatt av at dette tilbudet sikrer mot drop-out. Det er motiverte elever med gode karakterer som kommer inn. Skolen ønsker og foreslår et samarbeid med opplæringsavdelingen i Rogaland fylkeskommune og Bergeland vgs. slik at Rogaland kan dra nytte av de erfaringene Agder og Kvadraturen har oppnådd med hensyn på drop-out forebygging, gjennom etableringen av dette tilbudet.

Viktige argumenter som kan tale for at tilbudet opprettes kan også være:

Tilbudet vil gi et større antall elever mulighet til å velge seg inn på studier der behovet for arbeidskraft er stort.

Elever som velger tilbudet vil få opplæring i fellesfag og programfag på en måte som vil være mer yrkesrettet.

Elevene vil ikke oppta læreplasser, og det vil være lettere å dimensjonere for antallet elevplasser innenfor programområdene helsefag og barne og ungdomsarbeider.

Det kan være kostnadsbesparende ved at elevene som har valgt denne modellen ikke har rett på 23-timer påbygg fordi elevene allerede har fått studiekompetanse.

Erfaring fra våre nabofylker viser at det er stor etterspørsel og rift om elevplassene som tilbys innen dette utdanningsprogrammet. Dette medfører at elevene som tas inn har et høyt karaktersnitt og har dermed større sjanse på å fullføre og bestå.

Ordningen kan gjennomføres uten søknad om dispensasjon eller forsøk til Udir og har egen søkekode i Vigo.

Det er mer usikkerhet knyttet til hvor elevene som tas inn hadde søkt dersom tilbudet ikke fantes. «Stjeler» tilbudet elever fra studiespesialisering eller fra helse og oppvekst?

Økonomi:

Det nye tilbudet vil ikke føre til økte kostnader i forhold til tilbudsstrukturen med unntak av en klasse Vg3 påbygg. På sikt vil det kunne føre til at behovet for Vg3 påbyggklasser reduseres.

Slik elevoppfyllingen er ved Bergeland vgs. i dag, har ikke skolen fysisk plass til flere elever. Det betyr at enten må det leies lokaler til disse klassene eller to av skolens klasser må konverteres til dette tilbudet. Det vil redusere behovet for å leie.

Dersom det nye tilbudet helse og oppvekst med studiekompetanse skal etableres og kommer i tillegg til de tilbudene og klassene skolen har i dag, vil det føre til at skolen trenger et 15-elevs klasserom og et 30-elevs klasserom ekstra per år fra 2022 til 2024. Totalt tre 15-elevs rom og tre 30-elevs rom.

For å kunne tilby helse og oppvekst med studiekompetanse i tillegg må det leies ytterligere en etasje i Badehusgata. Årlig leiekostnad for en etasje på rundt 750 kvm er ca. 1,5 mill. kroner per år. I tillegg må det anskaffes inventar og utstyr for rundt 2,8 mill. kroner for å møblere en etasje.

Det andre alternativet er at skolen ikke får tilført nye klasser på Vg1 og Vg2, men at klasser skolen har i dag konverteres. I praksis vil da to klasser Vg1 helse og oppvekst konverteres til to klasser Vg1 helse og oppvekst med studiekompetanse oppstart høsten 2022, og at to klasser (en klasse Vg2 helsefagarbeider og en klasse Vg2 barne- og ungdomsarbeider) på Vg2 konverteres høsten 2023. I tillegg til disse klassene må det opprettes en klasse Vg3 påbygg høsten 2022. Ved å konvertere klasser vil det være et redusert leiebehov. Det vil da kun være behov for å leie et 30-elevs rom. Dette vil kunne løses ved å utvide leieavtalen med Stavanger kommune i Badehusgata. Noen kostnader til inventar og utstyr må påberegnes.

Det må også tas stilling til om det skal være et prøveprosjekt, og om det bare blir tatt opp 30 elever høsten 2022 som skal gå i tre år, eller om det skal tas inn nye elever til Vg1 hvert år i f.eks tre år. Leiebehovet fylkesrådmannen har beskrevet over tar høyde for at det tas inn nye elever hvert år. Inndekning av økte leiekostnader vil bli innarbeidet i fylkesrådmannen sitt forslag til budsjett for 2022. Når det gjelder ekstraklassen Vg3 påbygg vil denne klassen bli lagt inn i politisk sak om tilbudsstruktur skoleåret 2022/2023.

Fylkesrådmannen foreslår at tilbudet har oppstart på Vg1 hvert år, og evalueres når det første kullet er ferdig med sine tre år våren 2025. I forbindelse med evalueringen vil det bli lagt fram en sak om dette for opplæringsutvalget.

Oppsummering

Fylkesrådmannen foreslår at tilbudet om helse og oppvekst med generell studiekompetanse har oppstart på Vg1 høsten 2022. Forutsetningen er at inndekningen for økte kostnader til leie av areal vedtas i forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2022.

Tilbudet settes i gang ved at to klasser Vg1 HO konverteres til Vg1 HO med studiekompetanse Skoleåret 2022/2023 og at to klasser Vg2 HO (en klasse helsefagarbeider og en klasse barne- og ungdomsarbeider) konverteres til skoleåret 2023/2024. Endringen vil først bli omtalt i politisk sak om tilbudsstruktur skoleåret 2022/2023. I tillegg til disse klassene må det opprettes en ekstra klasse Vg3 påbygg skoleåret 2022/2023 med begrunnelsen som er gitt tidligere i saksforelegget.

Ordningen med helse og oppvekst med generell studiekompetanse evalueres våren 2025 når det første kullet har gjennomført sine tre år.

Fylkesrådmannen håper at tilbudet fører til at færre elever «hopper av» utdanningsprogrammet helse og oppvekst for å søke påbygg etter Vg2. I dag er det mellom 30-40% som etter å ha begynt på Vg1 HO søker påbygg etter å ha fullført Vg2.

Det oppfordres til at elever som begynner på Vg1 helse og oppvekst følger hovedmodellen med to år i skole og deretter to år i lære. De som har fullført med fagbrev har rett på 23-timer påbygg når fagprøven er avholdt og bestått (påbygg 4).

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse:2020/75255- 1

Saksbehandler: Helge Eide

Avdeling: Seksjon for kvalitet, analyse og dimensjonering KAD

Henvendelse fra British International School vedrørende inntak av elever til International Baccalaureate (IB)**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
11/2021	29.01.2021	Ungdommens fylkesråd
5/2021	02.02.2021	Opplæringsutvalget

Sammendrag

British International School of Stavanger (BISS) har vært i kontakt med fylkeskommunen fordi de er bekymret for kapasiteten på IB ved St. Olav vgs. Størrelsen på avgangskullene øker de neste årene, og skolen ser for seg at flere av deres avgangselever vil stå uten plass på IB dersom kapasiteten ikke økes. Fylkesrådmannen har vært i dialog med skolen, og pekt på elevenes valgmuligheter utover det å søke IB.

Skolen har pr. i dag 34 avgangselever som er aktuelle for videregående skole høsten 2021. De fleste av disse er enten flytende eller har et godt nok nivå i norsk til å følge et ordinært opplæringstilbud på Vg1. Fylkesrådmannen har bedt skolen kartlegge norsknivået til avgangselevne for å vurdere omfanget av elever som kan ha behov for et forberedende kurs (innføringsklasse) for å lære mer norsk før de kan begynne på Vg1. Pr. i dag er tre elever på et så grunnleggende nivå i norsk at innføringsklasse vurderes som det eneste alternativet til IB.

Fylkesrådmannens innstilling

Sak om henvendelse fra British International School of Stavanger vedrørende inntak av elever til International Baccalaureate tas til orientering.

Ungdommens fylkesråds behandling av sak 11/2021 i møte den 29.01.2021:

Behandling

Ståle A. Wold deltok i møtet og svarte på spørsmål.

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Sak om henvendelse fra British International School of Stavanger vedrørende inntak av elever til International Baccalaureate tas til orientering.

Joar Loland
fylkesdirektør

Helge Eide
seksjonssjef

1. Bakgrunn for saken

British International School of Stavanger (BISS) har vært i kontakt med opplæringsavdelingen samt leder og nestleder av opplæringsutvalget for å peke på framtidige utfordringer rundt hvilke videregående opplæringsstilbud avgangselevne fra BISS er kvalifisert for.

Leder og nestleder av opplæringsutvalget har også deltatt på møte med skolen, og skolen v/ rektor og FAU har skrevet et brev samt e-poster til administrasjonen hvor de skisserer noen løsninger. Fylkesrådmannen har besvart henvendelsene fra BISS, og pekt på hvilke alternativer avgangselevne har.

Leder av opplæringsutvalget har bedt fylkesrådmannen levere en sak som beskriver forslag til løsninger for avgangselevne fra BISS.

2. Problemstilling

Saksframlegget vil belyse hvilke muligheter fylkesrådmannen ser for avgangselevne fra BISS våren 2021. British International School of Stavanger har uttrykt bekymring over kapasiteten på IB-tilbudet ved St. Olav vgs. Antall avgangselever øker de nærmeste årene, og skolen har bedt fylkeskommunen vurdere tiltak som sikrer elevene gode løsninger.

3. Saksopplysninger

Avgangselever fra British International School of Stavanger

De fleste avgangselever i Middle Years Programme (MYP5-programmet) fra BISS søker seg direkte til Vg2 IB på St. Olav vgs. Da fortsetter de på et løp de har startet på i grunnskolen og begynner rett på IB-programmet uten å gå Vg1 først.

I 2020 var det 25 avgangselever fra BISS, hvorav 18 av disse fikk plass på IB ved St. Olav vgs. I 2021 øker avgangsklassen til 34, og i 2022 er det foreløpige tallet 32. Fra og med 2023 viser tall fra BISS at forventede avgangskull i MYP5-programmet stiger til ca. 50.

BISS har uttrykt bekymring overfor fylkeskommunen når det gjelder avgangselevnes valgmuligheter i videregående opplæring, og bekymringene knyttes først og fremst opp mot fylkeskommunens kapasitet innenfor IB-programmet.

British International School of Stavanger og godkjenning som friskole – krav til norskopplæring

Det vises til godkjenningsbrev fra Utdanningsdirektoratet datert 06.06.20 (vedlagt saksframlegget). Det er rettet en felles søknad fra Abelia på vegne av samtlige IB-skoler registrert med medlemskap i Forum for friskoler.

Utdanningsdirektoratet skriver følgende: «*Søker må ha læreplaner i norsk for elever som har norsk som morsmål og for elever med annet morsmål. Søker må i tillegg ha et system for overgang mellom disse to læreplanene. Søker kan enten følge læreplan i norsk og læreplan i grunnleggende norsk for LK20, eller søkers internasjonale læreplan*». Søkers internasjonale læreplan innebærer at skolene må følge læreplaner fra IB i norskfaget.

I nevnte godkjenningsbrev fra Utdanningsdirektoratet har friskolene blitt sitert på hva de legger i IB-skolenes språkplaner: «*(...) legger seg så tett som mulig opptil LK20s kompetansemål så*

langt det viser seg hensiktsmessig innenfor IB-modellen.» Videre står det at: «(...) skolene vil også nyttiggjøre seg av opplæring i andre fag, som for eksempel English language and Literature, til å forsterke kompetansehevingen i språkopplæringen som også kan fremme en utvikling av norskferdigheter, i for eksempel sjangerlære, litteraturanalyse o.l.»

Innspill fra BISS v/ skolens ledelse og FAU

Fylkesrådmannen mottok i desember 2020 et brev fra skolen (vedlagt saksframlegget), hvor de skisserer en kortsiktig løsning og en løsning på litt lengre sikt.

Den kortsiktige løsningen gjelder for skoleåret 2021/2022 og går i hovedsak ut på at BISS ber fylkeskommunen om å ta inn alle avgangselevne fra MYP5-programmet som er kvalifiserte for IB-tilbudet ved St. Olav vgs. I praksis vil nok det si de fleste av de 34 avgangselevne.

International School of Stavanger (ISS) kan være et alternativ, men her er skolepengene ekstremt høye. Derfor anses ikke det som en løsning for de fleste av familiene v/ BISS, som jobber under vanlige lokale arbeidskontrakter – og ikke har vilkår som «expatriates» (hvor bedriften kanskje dekker det meste av kostnadene til skolepenger).

De langsiktige løsningene skisseres i to hovedpunkter, hvor den ene peker på muligheten for å reetablere BISS college. Fylkesrådmannen anser dette som et mulig ønske om å etablere et «eget» IB-tilbud på sikt.

Det andre punktet tar for seg økt fokus på det norske språket, herunder flere timer i norskfaget i alle årstrinn, og mulighet for at noe av undervisningen i andre fag som matematikk etc. også kan gis på norsk. Dette vil naturligvis ta noe tid til å iverksette. Økt fokus på det norske språket vil gi elever på BISS flere reelle valgmuligheter i det norske utdanningssystemet, uten først å måtte gå veien om et forberedende tilbud (innføringsklasse) før de kan begynne på Vg1.

Hvordan administreres inntaket til IB i Rogaland?

I Rogaland er det de to IB-skolene (St. Olav vgs og Vardafjell vgs) som behandler søknadene til IB basert på innsendt informasjon sammen med den elektroniske søknaden i Vigo. Skolene vurderer blant annet det faglige nivået og fagsammensetning/fagønskene til søkerne. Alle som søker IB-programmet, må også utdype i vedlegget til søknaden hvorfor de ønsker å satse på denne retningen. Etter at skolene har vurdert alle søknadene med vedlegg, lager de en liste over prioriterte søkere som sendes til inntakskontoret i løpet av mai/juni.

Det er inntakskontoret som formelt tar inn alle elever til de fylkeskommunale videregående skolene i Rogaland. Enkeltvedtak om inntak fattes idet inntaket kjøres og publiseres i begynnelsen av juli.

IB-tilbudet ved St. Olav vgs

Skolen har pr. i dag en kapasitet på inntil 60 elevplasser på Vg2 IB. Tilbudet er vanligvis oversøkt, som vil si at det er flere primærsøkere enn plasser. I fjor var det ca. 80 primærsøkere til tilbudet. Erfaringer tilsier at det hvert år er ca. 30 søkere som kommer fra Vg1 studiespesialisering ved St. Olav vgs. Det henger sammen med at mange som ønsker å søke IB gjerne søker seg til St. Olav vgs på Vg1, og blir samlet i «internasjonal klasse» på Vg1 studiespesialisering.

Søkermassen fra BISS er omtalt ovenfor i denne saken, og utgjør en betydelig del av søkerne til IB. De øvrige søkerne til IB-tilbudet kommer fra alle de andre skolene. Selv om de fleste som søker seg til IB kommer fra Vg1 studiespesialisering, kan elever som har Vg1 fra ett av de fire andre studieforberedende programmene også søke IB.

Kapasiteten på St. Olav vgs kan ikke økes innenfor dagens bygningsmasse. Dersom man skulle øke kapasiteten, ville leie av lokaler eller flytting av tilbudet til andre skoler måtte vurderes. Fylkesrådmannen vil ikke anbefale dette, og minner også om at IB-tilbudet ikke er lovpålagt i den forstand at det er noe alle fylker må tilby.

Henvendelse til BISS om språkkompetanse for avgangselevne våren 2021

Fylkesrådmannen har rettet en henvendelse til ledelsen ved BISS for å kartlegge norsknivået til avgangselevne våren 2021. Skolen har gitt et utfyllende svar og fylkesrådmannen har derfor et godt bilde av kompetansenivået til elevene når det kommer til norskferdigheter (svar er gjengitt fra e-post):

«Skolen følger godkjente læreplaner av IB for norskundervisningen. Det vil si at skolen vil møte samtlige krav fra det internasjonale planverket, inkludert vurderingsform og rapportering. Skoler som følger de internasjonale planene for norskundervisningen er fritatt fra undervisning og vurdering i nynorsk, men elevene skal gjøres kjente med et utvalg nynorske tekster gjennom sitt arbeid. Undertegnede IB-skoler bekrefter herved at de er gjort seg kjent med innholdet i norskplanene til LK20, og benytter seg av samme/liknende kompetansemål så langt det viser seg hensiktsmessig for samme helhetlige måloppnåelse».

Språkprogrammene våre følger internasjonale lærerplaner i enten såkalt Language and Literature eller i Language Acquisition. Language and Literature er språkprogrammet for de elevene som snakker og skriver flytende norsk, Language Acquisition er for de elevene som lærer norsk.

Videre skriver skolen:

- 1. Vi har inneværende skoleår 34 elever i MYP5 ved BISS Gausel.*
- 2. Som nevnt ovenfor, Language Acquisition er ett av de internasjonale språkprogrammene vi følger. Vi har 19 elever som deltar i dette faget i MYP5.*
- 3. Når en elev starter i MYP, så blir han/hun satt inn i enten Language and Literature eller Language Acquisition ut fra tidligere erfaring med språket. Dersom eleven starter i Language Acquisition, så blir han/hun kartlagt og satt inn i den fasen som tilsvarer ferdighetene hans/hennes. Eleven vil deretter flytte oppover i fasene når språket utvikles, og kan da flytte over til Language and Literature når ferdighetene tilsier dette.*
- 4. Ifølge MYP, så kartlegges alle elever sommeren før de starter i MYP5. Vi bruker da kriteriene fra Language Acquisition (Listening, Reading, Speaking, Writing) for å plassere elevene i riktig fase for det neste året.*
- 5. Det er seks (6) faser i Language Acquisition. De tilsvarer følgende: fase 1+2 (Emergent = nivå 1), fase 3+4 (Capable = nivå 2) og fase 5+6 (Proficient = nivå 3). Nivåene vi refererer til er ifølge Utdanningsdirektoratets kartleggingsverktøy Språkkompetanse i grunnleggende norsk. Skolen setter ikke elevene inn i en skala i relasjon til det europeiske rammeverket for språk (CEFR – Common European Framework of Reference of Languages) før etter påske i MYP5. Dette er fordi IB sine retningslinjer ikke åpner for å flytte elevene fra en fase til en annen i MYP5, men vi er jo likevel klar over at elevene forbedrer språknivået i løpet av skoleåret.*

Skolen skriver videre at de 19 elevene i MYP5 Language Acquisition har følgende nivå i norsk pr. i dag, og hva dette tilsvarer på skalaen for det europeiske rammeverket:

<i>Fase 2:</i>	<i>2 elever – tilsvarende A1 (CEFR)</i>
<i>Fase 3:</i>	<i>1 elev – tilsvarende A2 (CEFR)</i>
<i>Fase 4:</i>	<i>6 elever – tilsvarende B1 (CEFR)</i>
<i>Fase 5:</i>	<i>5 elever – tilsvarende B2 (CEFR)</i>
<i>Fase 6:</i>	<i>5 elever – tilsvarende C1/C2 (CEFR)</i>

Oppsummert er det 19 avgangselever som lærer norsk etter Language Acquisition (A1-C1), mens de 15 øvrige elevene er på Language Literature (flytende norsk).

4. Fylkesrådmannens vurderinger

Hvilke valgmuligheter har avgangselevne fra BISS?

Fylkesrådmannen har ingen oversikt over hvor mange elever fra BISS som ønsker å søke IB, det har man først når søknadsfristen har gått ut 1. mars.

Ut fra tilbakemeldingene fra skolen er 15 av de 34 avgangselevne flytende i norsk, og 10 har et B2-nivå eller bedre. 6 elever er pr. i dag på et B1- nivå, som regnes som et minimum for å kunne følge ordinær undervisning på et ordinært Vg1. Endelig er det 1 elev på A2-nivå og 2 elever på A1-nivå, og disse tre elevene er nok mest aktuelle for et forberedende tilbud med intensiv norskopplæring (innføringsklasse), dersom de ikke kommer inn på IB. Elevene vil bli kartlagt på ny etter påske, så det kan selvsagt bli endringer i hvilket nivå elevene jobber etter.

Fylkesrådmannen har tidligere besvart henvendelsene fra BISS, og pekt på hvilke alternativer avgangselevne i MYP5-programmet har for skoleåret 2021/2022:

1. De kan søke og få plass på IB-tilbudet ved St. Olav vgs. Da kan de begynne rett på Vg2 IB uten å gå veien om et studieforberedende utdanningsprogram på Vg1.
2. De kan søke, men får *ikke* plass på IB-tilbudet ved St. Olav vgs. Enten fordi de ikke er kvalifisert, eller fordi andre søkere er bedre kvalifisert eller har bedre karakterer. Dersom søkerne har et tilstrekkelig nivå i norsk (B1) til å følge et ordinært tilbud på Vg1, har de rett til inntak til ett av tre søkte utdanningsprogram på Vg1. Det vil trolig være elever som *ønsker* å søke blant 10 yrkesfaglige og/eller 5 studieforberedende utdanningsprogram på Vg1.
3. De kan søke, men får *ikke* få plass på IB-tilbudet ved St. Olav vgs, samtidig som de *ikke* har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge vanlig undervisning på Vg1. For disse elevene er nok alternativet et forberedende tilbud (innføringsklasse) hvor de kan fokusere på intensiv opplæring i norsk, med mål om å oppnå B1-nivå i løpet av skoleåret 2021/2022. (Ut fra tallene som er omtalt over dreier dette seg trolig om tre elever.)

Bør avgangselevne fra BISS gis prioritet ved inntak til IB?

Forslaget og innspillet fra BISS og FAU ved skolen innebærer i praksis en forfordeling av plass for avgangselevne i MYP5-programmet. De foreslår, som et kortsiktig tiltak, at alle avgangselever som er kvalifiserte tilbys plass på Vg2 IB kommende skoleår. I praksis betyr det at en avgangselev fra BISS som akkurat er kvalifisert, skal tas inn foran en godt kvalifisert eller meget godt kvalifisert elev som har fullført ett av fem studieforberedende program på Vg1.

Fylkesrådmannen vil fraråde dette på det sterkeste, og det strider også mot dagens praksis for inntak til IB-tilbudet. Fylkesrådmannen har stor tillit til at St. Olav vgs (og Vardafjell vgs)

vurderer på objektivt grunnlag hvilke søkere til IB som er best kvalifiserte, før de leverer sin innstilling til inntakskontoret.

Elever som går ut fra en norsk grunnskole har ikke muligheten til å søke seg direkte til Vg2 IB, på samme måte som avgangselevne i MYP5-programmet ved BISS. Veien til IB går derfor først gjennom Vg1 innenfor ett av fem studieforberedende utdanningsprogram.

Inneværende skoleår gikk nesten 30 prosent av plassene på Vg2 IB ved St. Olav vgs til elever fra British International School of Stavanger. Fylkesrådmannen vurderer at dette er en ganske høy andel, men har som sagt tillit til at St. Olav vgs anbefaler de best kvalifiserte søkerne for inntak uavhengig av avgiverskole.

Kan kapasiteten på IB ved St. Olav vgs utvides?

Dette har vært et ønske fra ledelsen ved BISS og FAU ved skolen, da det ville sikre enda flere MYP5-elever inntak til IB-programmet.

Fylkesrådmannen har svart skolen at en eventuell utvidelse av kapasiteten på IB er et politisk spørsmål, og selvsagt et spørsmål om ressurser. International Baccalaureate er ikke et lovpålagt tilbud, og St. Olav vgs har heller ikke bygningsmessig kapasitet til å utvide tilbudet.

Dersom tilbudet skal utvides må man derfor vurdere leie av lokaler, og/eller evt. flytte tilbudet til andre skoler med ledig kapasitet. Tilbudsstrukturen for 2021/2022 er vedtatt, og det ble åpnet for søking i Vigo 6. januar. Det er derfor for sent å vurdere flytting av tilbudet for kommende skoleår.

Fylkesrådmannen vurderer at dagens kapasitet på inntil 60 plasser pr. årstrinn er passe dimensjonert ut fra behovet, og antallet kvalifiserte søkere. Det er også verdt å merke seg at det er et visst «frafall» fra Vg2 til Vg3 IB. De siste årene har det vært færre søkere til Vg3 IB sammenlignet med hvor mange som starter på Vg2. Noen gjør omvalg, andre flytter kanskje tilbake til hjemlandet (expatriates) på grunn av familiens jobbsituasjon.

5. Konklusjon

Ut fra de vurderingene som er gjort rundt avgangselevenes norskferdigheter anser fylkesrådmannen at det ikke er behov for ekstraordinære tiltak utover de alternativene som er skissert i kapittel 4. Fylkesrådmannen vil understreke at BISS som godkjent friskole har et ansvar for at elevene får tilstrekkelig opplæring i norsk, slik at de har reelle valgmuligheter ved valg av videregående opplæring. Avgangselever fra offentlige grunnskoler (eller friskoler) som ikke har tilstrekkelige ferdigheter i norsk (min. B1-nivå), anbefales først et forberedende tilbud (innføringsklasse) før de kan begynne på Vg1. Fylkesrådmannen ser ingen grunn til at avgangselever fra BISS skal behandles særskilt, og vil derfor heller ikke anbefale at elevene gis prioritet ved inntak til Vg2 IB.

5.1. Forslag til vedtak

Sak om henvendelse fra British International School of Stavanger vedrørende inntak av elever til International Baccalaureate tas til orientering.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/25- 1
Saksbehandler: Øystein Hennig, Kristin Dybdal Holthe, Elin Svensen
Avdeling: Seksjon for kvalitet, analyse og dimensjonering KAD

Skolebidragsindikatorer**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
5/2021	28.01.2021	Yrkesopplæringsnemnda
6/2021	02.02.2021	Opplæringsutvalget

Sammendrag

Skolebidragsindikatorene skal gi en indikasjon på hva skolens innsats har å si for elevenes resultater. For å kunne måle skolens bidrag, justerer vi for den delen av læringsresultatet som skyldes forutsetningene elevene har med seg; tidligere karakterer, kjønn, utdanningsprogram og trinn. Utdanningsdirektoratet (Udir) publiserer normalt tre indikatorer. De antyder hvor mye en skole bidrar til å

- få elevene til å fullføre og bestå (årsbestått)
- holde på elevene slik at de ikke slutter (deltakelse)
- løfte elevene faglig (karakterpoeng - ikke publisert for skoleåret 2019/2020)

Årets indikatorer viser at Rogaland, til tross for positiv utvikling i faktiske resultater, ikke holder tritt med landsgjennomsnittet for elever med tilsvarende forutsetninger. Samlet har Rogaland et negativt bidrag innen både yrkesfaglige og studieforberedende utdanningsprogram når det gjelder årsbestått. Også når det gjelder deltakelse - at elevene ikke slutter - bidrar Rogaland samlet sett mindre enn landsgjennomsnittet, både innen yrkesfag og studieforberedende.

Dette er resultater vi må ta på alvor. I denne saken orienterer fylkesrådmannen om hvordan skolebidragsindikatorene kan forstås, om resultater og hvordan de vil bli brukt i det videre kvalitetsarbeidet.

Fylkesrådmannens innstilling

Saken om skolebidragsindikatorer tas til orientering.

Yrkesopplæringsnemndas behandling av sak 5/2021 i møte den 28.01.2021:

Behandling**Votering**

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Saken om skolebidragsindikatorer tas til orientering.

Joar Loland
Fylkesdirektør

Øystein Hennig
Seniorrådgiver

1. Bakgrunn for saken

Utdanningsdirektoratet (Udir) publiserte 10. desember 2020 skolebidragsindikatorer for de videregående skolene. Det er tredje gang Udir publiserer skolebruksindikatorer *i nåværende form*. Hensikten med målingen er å finne ut hvor mye den enkelte skole bidrar til elevenes resultater. Det gjøres ved å sammenligne resultatene ved landets videregående skoler.

Hva er skolebruksindikatorer?

Enkelt sagt er skolebidragsindikatorer et uttrykk for hva den enkelte skole bidrar med, sammenlignet med landsgjennomsnittet. Hver elev som begynner på videregående skole, har med seg mange forutsetninger som påvirker den enkelte elevens resultater. Hva som kan tilskrives skolens innsats, er uklart. For å kunne måle skolens bidrag, må den delen av læringsresultatet som skyldes forutsetningene elevene har med seg når de begynner på videregående skole, skilles ut. Derfor tas det høyde for variasjoner som kan forklares med tidligere karakterer, kjønn, utdanningsprogram og trinn, slik at elever med *de samme forutsetningene* sammenlignes.

Når skolens bidrag skal måles, tas det utgangspunkt i landsgjennomsnittet for elever med samme forutsetninger. Dette kalles *forventet resultat*. Deretter sammenholdes skolens faktiske resultat med landsnivået eller det forventede resultatet. Denne differansen kalles skolens bidrag. Det betyr at skolebidrag er en beskrivelse av hva skolen bidrar med sammenlignet med et landsgjennomsnitt. Utdanningsdirektoratet har som intensjon at skolebidragsindikatorene skal være et supplement til allerede eksisterende informasjon om kvalitetsforskjeller mellom skoler og fylker ved at de tar hensyn til at elevgrunnlaget varierer fra skole til skole og mellom fylker.

Først når vi kjenner den enkelte skoles bidrag til elevresultatene, kan vi vurdere hvor mye av elevenes resultater som skyldes den enkelte skoles innsats, uavhengig av elevgrunnlag.

Det er viktig å huske at disse skolebidragsindikatorene ikke gir noen forklaring på *årsaken* til at noen skoler eller fylker lykkes bedre enn andre.

2. Problemstilling

Hva forteller skolebidragsindikatorene om videregående skoler i Rogaland, både for siste skoleår og sett over tid, og hvordan kan resultatene brukes i det videre arbeidet med å forbedre kvaliteten på videregående opplæring?

3. Saksopplysninger

Sammenligningen av de videregående skolene skjer ved hjelp av tre indikatorer som antyder hvor mye en skole bidrar til å

- få elevene til å fullføre og bestå – årsbestått
- holde på elevene slik at de ikke slutter – deltakelse
- løfte elevene faglig – karakterpoeng

3.1. Hvordan Leser vi indikatorene?

Skolebidrag - *årsbestått* indikerer hvor mye en skole bidrar til å få elevene til å fullføre og bestå sammenlignet med hvordan bidraget til elever med tilsvarende forutsetninger på landsnivå er. Skolebidraget tilsvarer dermed forskjellen mellom andelen elever som faktisk fullfører og består og andelen som forventes å fullføre og bestå dersom skolebidraget er likt med landsgjennomsnittet.

Skolebidrag - *deltakelse* indikerer hvor mye en skole bidrar til å få elevene til å delta hele skoleåret, og ikke slutte underveis, sammenlignet med hvordan bidraget til elever med tilsvarende forutsetninger på landsnivå er. Skolebidraget tilsvarer dermed forskjellen mellom andelen elever som faktisk fullfører året og andelen som forventes å fullføre dersom skolebidraget er likt med landsgjennomsnittet.

Skolebidrag - *karakterpoeng* indikerer hvor mye skolen har bidratt til elevenes læring. Skolebidraget tilsvarer forskjellen mellom det karaktergjennomsnittet elevene faktisk oppnår og det gjennomsnittet de forventes å oppnå dersom skolebidraget er likt med landsgjennomsnittet. På grunn av avlyst eksamen våren 2020, publiserer ikke Udir indikatoren for skolens bidrag til å løfte elever faglig (karakterpoeng) for skoleåret 2019/2020. I denne saken vurderes derfor bare indikatorene *årsbestått* og *deltakelse*, men vi tar med karakterpoeng for de foregående årene.

Hvilke resultater er av betydning (signifikante)?

For hver verdi eller resultat på den enkelte skole beregnes det et *usikkerhetsintervall*. Dersom intervallet overlapper med landsgjennomsnittet, er vi ikke sikre på at skolens bidrag er forskjellig fra landsgjennomsnittet. En signifikant positiv verdi indikerer at skolen bidrar mer enn landsgjennomsnittet. En signifikant negativ verdi indikerer at skolen bidrar mindre enn landsgjennomsnittet. Det er verd å merke seg at to skoler kan ha samme verdi for skolebidrag, der det ene kan være signifikant og det andre ikke. Årsaken er usikkerhetsberegningene.

Størrelsen på skolebidraget er avhengig av det faktiske resultatet og variasjonen mellom elevene. Dermed er det ikke mulig å sammenligne størrelsen på skolebidrag mellom skoler.

Et eksempel

Andelen elever som fullfører og består alle fag på Eksempel skole er 74,8 prosent. På landsnivå er det 79,9 prosent av elevene med de samme forutsetningene som Eksempelskolens elever, som fullfører og består. Med samme forutsetninger mener vi at de har samme karaktergjennomsnitt fra foregående trinn, at de går på samme utdanningsprogram og trinn og er av samme kjønn.

Skolebidraget for årsbestått = faktisk årsbestått minus forventet årsbestått ($74,8 - 79,9 = -5,1$ prosentpoeng). Dette indikerer at skolens bidrag til å få elevene til å fullføre og bestå er -5,1, det vil si 5,1 prosentpoeng lavere enn forventet verdi.

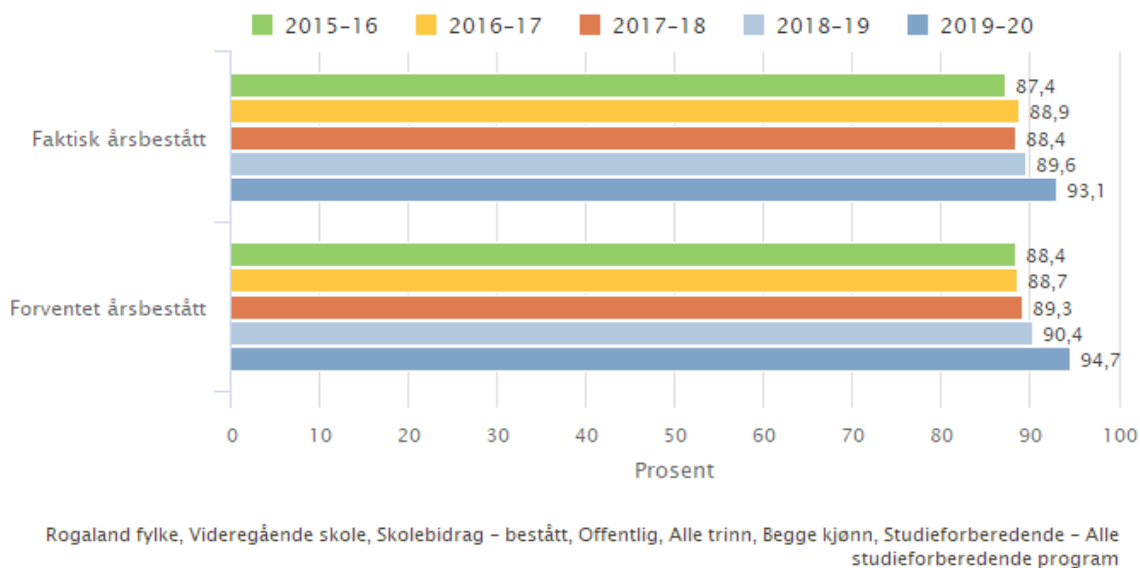
Omvendt vil Eksempel skole få en positiv verdi på 5,1 prosentpoeng dersom andelen elever med like forutsetninger som gjennomfører er 79,9 prosent på Eksempelskolen, og forventet verdi (landsgjennomsnittet for gjennomføring for elever med tilsvarende forutsetninger) er 74,8 prosent.

Resultatet er signifikant dersom usikkerhetsintervallet ikke overlapper med nasjonalt gjennomsnitt.

3.2. Hva viser årets resultater for Rogaland?

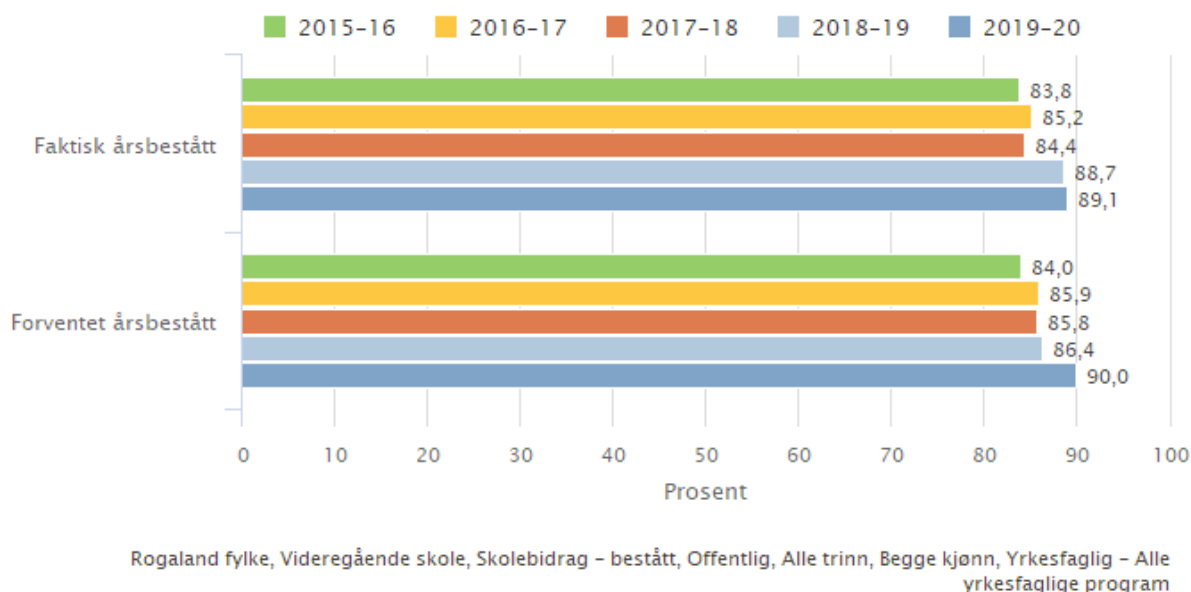
Indikatoren *årsbestått* beskriver i hvilken grad skolene bidrar til å få elevene til å fullføre og bestå, sammenlignet med landsgjennomsnittet. Samlet har Rogaland et negativt bidrag innen både yrkesfaglige og studieforberevende utdanningsprogram. Figur 1 viser at den faktiske gjennomføringen innen studieforberevende utdanningsprogram har gått opp hvert år fra 2015/2016. Skolebidraget i Rogaland er likevel negativt fordi landsgjennomsnittet for elever med tilsvarende forutsetninger, og dermed forventet årsbestått, har økt mer. De samlede fylkesresultatene (faktisk årsbestått) finnes på skoleporten.no og de viser at fire fylker har høyere gjennomføring enn Rogaland innen studieforberevende utdanningsprogram. Rogaland har høyest forventet årsbestått av alle fylkene.

Figur 1: Faktisk og forventet årsbestått for studieforberevende utdanningsprogram 2015/2016 – 2019/2020

Også for yrkesfaglige utdanningsprogram har gjennomføringen økt de siste årene, og for 2018/2019 hadde Rogaland et positivt bidrag for årsbestått innen yrkesfag. For 2020/2021 har imidlertid forventet verdi for Rogaland økt mer enn faktisk årsbestått fordi landsgjennomsnittet for elever med tilsvarende forutsetninger har økt mer. Dermed blir skolebidraget negativt. De samlede fylkestallene på skoleporten viser at ett fylke (Vestland) har høyere forventet bestått enn Rogaland, mens fire fylker har høyere faktisk bestått.

Figur 2: Faktisk og forventet årsbestått for yrkesfaglige utdanningsprogram 2015/2016 – 2019/2020.

Indikatoren deltakelse beskriver i hvilken grad skolen bidrar til holde på elevene slik at de ikke slutter. Her bidrar Rogaland samlet sett mindre enn landsgjennomsnittet innen både yrkesfag

og studieforbereidende. De samlede fylkesresultatene (faktisk deltakelse) viser at fem fylker har bedre deltakelse enn Rogaland innen studieforbereidende utdanningsprogram. For yrkesfaglige utdanningsprogram er syv fylker bedre enn Rogaland.

Nærmere om resultatene for Rogaland 2019/2020

Ved studieforbereidende utdanningsprogram har to skoler et signifikant positivt skolebidrag for årsbestått, mens seks skoler har et signifikant negativt skolebidrag. Innen studieforbereidende utdanningsprogram har tre skoler et signifikant negativt bidrag for deltakelse og én skole et positivt bidrag.

Påbygging til generell studiekompetanse er inkludert i tallene for studieforbereidende utdanningsprogram, men bare for Vg3. Resultater for påbygg etter fagbrev er ikke med. Siden det kontrolleres for utdanningsprogram, sammenlignes gjennomføringen på skoler med kun påbygg med gjennomføringen på påbygg i resten av landet.

Tabell 1: Skolebidrag studieforbereidende skoler i Rogaland 2019/2020.

Årsbestått og deltakelse er prosentpoeng. Skoler med signifikante resultater har uthevet tall.

		Karakterpoeng	Årsbestått	Deltakelse
Rogaland fylke	Rogaland		-1,6	-0,6
Bergeland videregående skole	Rogaland		-2,2	-3,0
Bryne vidaregåande skule	Rogaland		-3,3	-0,9
Dalane videregående skole	Rogaland		1,0	0,3
Gand videregående skole	Rogaland		-10,1	-3,6
Haugaland videregående skole	Rogaland		-4,5	0,9
Hetland videregående skole	Rogaland		1,0	-0,1
Jåttå videregående skole	Rogaland		-1,2	-0,6
Kopervik videregående skole	Rogaland		-2,8	0,1
Randaberg videregående skole	Rogaland		-2,6	-2,0
Sandnes videregående skole	Rogaland		-3,7	-0,5
Sauda vidaregåande skule	Rogaland		0,0	-0,9
Skeisvang videregående skole	Rogaland		1,4	0,2
Sola videregående skole	Rogaland		-3,9	-1,0
St Svithun videregående skole	Rogaland		0,0	-0,3
St. Olav videregående skole	Rogaland		-0,5	-0,5
Stavanger katedralskole	Rogaland		-0,1	-0,2
Strand videregående skole	Rogaland		0,6	-0,5
Vardafjell videregående skole	Rogaland		-1,2	-0,9
Vågen videregående skole	Rogaland		-4,6	-1,4
Øksnevad vidaregåande skule	Rogaland		-14,5	-6,5
Ølen vidaregåande skule	Rogaland		4,1	0,7

Innen yrkesfaglige utdanningsprogram har tre av skolene et signifikant positivt bidrag for årsbestått, mens to av skolene har et signifikant lavere bidrag enn landsgjennomsnittet. Fem skoler har et signifikant negativt bidrag for deltakelse.

Tabell 2: Skolebidrag for yrkesfag i Rogaland skoleåret 2019/2020.

Skoler med signifikante resultater har uthevet tall. Årsbestått og deltakelse er prosentpoeng.

		Karakterpoeng	Årsbestått	Deltakelse
Rogaland fylke	Rogaland		-0,9	-1,6

Bergeland videregående skole	Rogaland		1,8	0,9
Bryne videregående skule	Rogaland		1,0	-2,8
Dalane videregående skole	Rogaland		1,3	-2,7
Gand videregående skole	Rogaland		0,1	-0,7
Godalen videregående skole	Rogaland		-5,5	-4,9
Haugaland videregående skole	Rogaland		-2,3	-2,4
Jåttå videregående skole	Rogaland		-0,8	-1,9
Karmsund videregående skole	Rogaland		-0,2	0,3
Randaberg videregående skole	Rogaland		-0,2	-1,6
Sauda videregående skule	Rogaland		-1,5	-1,8
Sola videregående skole	Rogaland		-11,5	0,5
Stavanger Offshore Tek. skole	Rogaland		-3,8	-1,2
Strand videregående skole	Rogaland		5,1	0,1
Vågen videregående skole	Rogaland		2,2	-0,1
Øksnevad videregående skole	Rogaland		-1,9	-1,3
Ølen videregående skule	Rogaland		4,5	1,2
Åkrehamn videregående skole	Rogaland		2,8	0,1

3.3. Skoler med signifikante utslag i minst ett av de fire siste årene

Tabell 3 og 4 viser skoler som har ett eller flere signifikante resultater de fire siste årene. Blanke felt betyr at skolens resultat ikke er signifikant forskjellig fra landsgjennomsnittet. Samlet sett er det mindre utvikling for de studieforbereende skolene, mens de yrkesfaglige skolene har en positiv utvikling, spesielt når det gjelder årsbestått.

En skole (Skeisvang) har hatt et positivt skolebidrag for studieforbereende de tre siste årene når det gjelder årsbestått. En skole (Sola) har hatt et negativt bidrag de siste tre årene.

Innen yrkesfag har Strand hatt et positivt bidrag til årsbestått fire år på rad, mens Åkrehamn har hatt et positivt bidrag tre år på rad.

Tabell 3. Skoler med et eller flere signifikante resultater for skolebidrag fire siste år, studieforbereende utdanningsprogram.

	Karakterpoeng				Årsbestått				Deltakelse			
	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Rogaland fylke						-0,9	-0,8	-1,6	-0,3	-0,5	-0,6	-0,6
Bergeland videregående skole						-5,2			-2,8			
Bryne videregående skule					-3,4	-2,6		-3,3				-0,9
Dalane videregående skole	-2,0								-2,0			
Gand videregående skole								-10,1			-7,9	
Haugaland videregående skole		-4,3	1,7			-11,0						
Hetland videregående skole					1,9		2,2					
Jåttå videregående skole		3,3	0,3						0,7		0,5	
Kopervik videregående skole						-5,3		-2,8				
Randaberg videregående skole	-2,3				-3,4		-3,6			-1,7		-2,0

Sandnes videregående skole				2,5		-2,3	-3,7	0,3			
Sauda vidaregåande skule			1,9	6,1		6,4			0,8		
Skeisvang videregående skole	1,7			3,7	2,2	1,8	1,4				
Sola videregående skole					-6,2	-4,7	-3,9		-2,4	-2,7*	
St Svithun videregående skole					-2,2	-2,8					
St. Olav videregående skole				2,8	2,0	1,2		0,2			
Stavanger katedralskole										-1,1	
Strand videregående skole	2,0			3,7	2,9	2,8			0,6	0,5	
Vardafjell videregående skole	-1,5										
Vågen videregående skole						-3,2	-4,6	-1,6		-1,5	-1,4
Øksnevad vidaregåande skole			-2,8			-23,8					
Ølen vidaregåande skule	2,1			6,7	5,3		4,1				0,7

Tabell 4. Skoler med et eller flere signifikante resultater for skolebidrag fire siste år, yrkesfaglige utdanningsprogram

	Karakterpoeng				Årsbestått				Deltakelse			
	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Rogaland fylke						-1,4	2,3	-0,9	-1	-1,5		-1,6
Bergeland videregående skole		-4,4	-2,8				8,3		-4,5	-3,7		
Bryne vidaregåande skule							3,1					-2,8
Dalane videregående skole												-2,7
Gand videregående skole										-1,5		
Godalen videregående skole		2,8	2,6		-14,8	-7,2		-5,5	-5,2	-3,8	-2,3	-4,9
Haugaland videregående skole	2,2				-3,7	-4,4			-2,7	-2,1		-2,4
Jåttå videregående skole	2,6		5						-1,5	-2,0		-1,9
Karmsund videregående skole	1,8		3,1			-4,4	4,4					
Randaberg videregående skole			3,1			-3,8	3,9			-2,9		
Sauda vidaregåande skule												
Sola videregående skole	2,2							-11,5				
Stavanger Offshore Tekniske sk		-3,7				-17,7				-5,6		
Strand videregående skole					9,5	5,2	6,7	5,1	2,3			
Vardafjell videregående skole	-6,0											
Vågen videregående skole												
Øksnevad vidaregåande skole									2,3			
Ølen vidaregåande skule		-2,1			8,2		6,4	4,5	2,4			
Åkrehamn vidaregåande skole						5,0	9,5	2,8				

3.4. Sammenligning med landets fylker

Udir lager hvert år en analyse av skolebidragsindikatorerne. Analysen viser at forskjellen mellom fylkene har blitt mindre de siste årene. Grunnen er at både fylkene med høyt bidrag og fylkene med lavt bidrag har nærmet seg gjennomsnittet. Utdanningsdirektoratets analyse av resultatene for skoleåret 2019/2020 finnes [her](#) og mer utfyllende informasjon om metode kan leses [her](#).

Tabell 5 er hentet fra Udirs analyse, og viser andelen skoler som er under, over eller på snittet for skolebidragsindikatoren for årsbestått i hvert fylke. Her ser vi at Innlandet og Møre og

Romsdal ikke har noen skoler under landsgjennomsnittet, mens det i Rogaland er 29 prosent av skolene (seks skoler) som har et negativt skolebidrag innen studieforbereidende og 12 prosent (to skoler) som har et signifikant negativt bidrag innen yrkesfag. Rogaland ligger under landsgjennomsnittet for andelen skoler over snittet innen både yrkesfag og studieforbereidende, men forskjellen er størst for studieforbereidende.

Tabell 5: Prosentandelen skoler i hvert fylke som har et bidrag til årsbestått som er over, under eller som ikke er signifikant forskjellig fra landsgjennomsnittet. For Rogaland er antall skoler i parentes. Antall skoler studieforbereidende = 21 og yrkesfag= 17

	Studieforbereidende			Yrkesfag		
	Over snittet	På snittet	Under snittet	Over snittet	På snittet	Under snittet
Agder	12	59	29	19	63	19
Innlandet	36	64	0	20	80	0
Møre og Romsdal	32	68	0	13	88	0
Nordland	38	63	0	19	75	6
Oslo	5	64	32	15	31	54
Rogaland	10 (2)	62 (13)	29 (6)	18 (3)	71 (12)	12 (2)
Troms og Finnmark	32	58	11	29	59	12
Trøndelag	13	80	7	14	79	7
Vestfold og Telemark	5	76	19	15	55	30
Vestland	13	72	15	14	70	16
Viken	29	69	2	30	67	2
Private skoler	41	56	3	39	57	4
Hele landet	24	66	10	21	68	11

Tabellene 6 og 7 gir en fylkesvis oversikt over skolebidrag de siste fire årene. For årets måling vises kun årsbestått og deltakelse.

Tabell 6: Skolebidrag yrkesfaglige utdanningsprogram - fylkesoversikt 2016/2017 - 2019/2020. Fylker med signifikante resultater har uthevet tall.

Yrkesfaglige utdanningsprogram	Karakterpoeng				Årsbestått				Deltakelse			
	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Agder fylke								-0,9				0,3
Innlandet fylke								1,3				0,4
Møre og Romsdal fylke	-0,6	-1,4	0,9		2,7	1,2	2,6	0,4	-0,1	-0,2	0,1	-1,0
Nordland fylke	-0,1	0,7	-0,6		1,3	2,0	1,0	0,8	3,7	3,5	3,3	2,2
Oslo fylke	1,7	-0,5	0,8		-3,6	-4,6	-5,7	-4,1	-1,5	-1,0	-2,6	-1,9
Rogaland fylke	0,9	-0,6	1,4		-0,7	-1,4	2,3	-0,9	-1,0	-1,5	-0,5	-1,6
Troms og Finnmark fylke								1,9				1,2
Trøndelag fylke		0,5	0,3			0,6	-0,7	0,4		-0,1	-0,1	0,1
Vestfold og Telemark fylke								-3,6				-1,2
Vestland fylke								-1,2				-1,1
Viken fylke								2,0				1,1

Tabell 7: Skolebidrag studieforbereidende utdanningsprogram - fylkesoversikt 2016/2017 - 2019/2020.

Fylker med signifikante resultater har uthevet tall.

Studieforbereidende utdanningsprogram	Karakterpoeng				Årsbestått				Deltakelse			
	2016- 2017	2017- 2018	2018- 2019	2019- 2020	2016- 2017	2017- 2018	2018- 2019	2019- 2020	2016- 2017	2017- 2018	2018- 2019	2019- 2020
Agder fylke								-1,5				-0,1
Innlandet fylke								2,1				0,4
Møre og Romsdal fylke	0,3	0,2	-0,4		3,0	3,4	3,6	1,7	-0,1	-0,2	-0,1	0,0
Nordland fylke	-0,1	0,4	-0,5		2,6	1,3	0,9	1,5	1,3	1,3	1,2	8,0
Oslo fylke	0,6	0,7	0,5		-2,6	-2,2	-1,8	-1,8	-0,1	-0,1	0,0	-0,5
Rogaland fylke	0,0	0,0	0,1		0,1	-0,9	-0,8	-1,6	-0,3	-0,5	-0,6	-0,6
Troms og Finnmark fylke								0,4				0,5
Trøndelag fylke		-0,6	-0,3			-0,3	-0,5	-0,1		-0,2	-0,1	-0,5
Vestfold og Telemark fylke								-1,0				-0,2
Vestland fylke								-0,9				-0,6
Viken fylke								0,7				0,3

Har private skoler bedre resultater enn offentlige skoler?

For private skoler publiserer Udir sammenslåtte tall på landsnivå, ikke på fylkesnivå. Tall for hver enkelt skole finnes på skoleporten. Yrkesfaglige private skoler i landet bidrar mer enn landsgjennomsnittet til elevenes årsbestått, mens studieforbereidende privatskoler bidrar på et signifikant lavere nivå enn landsgjennomsnittet. Av elevene som går i private videregående skoler i landet, går 81 prosent på studieforbereidende utdanningsprogram og 19 prosent på yrkesfaglige utdanningsprogram. I Rogaland går 64 prosent av elevene i private skoler på studieforbereidende utdanningsprogram, mens 36 prosent går yrkesfag.

4.0. Fylkesrådmannens vurderinger

Det har skjedd en kvalitetsheving i hele landet de siste årene i form av økt gjennomføring i videregående opplæring. Slik sett er skolebidragsindikatorene en nyttig pekepinn på om utviklingen i Rogaland holder tritt med utviklingen i resten av landet for elever med tilsvarende forutsetninger.

Kvalitetsmeldingen presenterer faktiske tall for karakterer, gjennomføring og deltakelse. Også i kvalitetsmeldingen sammenlignes skolene i Rogaland med resten av landet. Men der justeres det ikke for at elever kommer inn i den videregående skolen med ulike forutsetninger. Årets indikatorer viser at Rogaland, til tross for positiv utvikling i faktiske resultater, ikke holder tritt med landsgjennomsnittet for elever med tilsvarende forutsetninger. Det er resultater vi må ta på alvor.

Samtidig er indikatorene et abstrakt mål, siden vi gjennom indikatorene ikke får informasjon om nøyaktig hva det er som gir de forventede verdiene. Rogaland har høyest forventet verdi i landet innen studieforbereidende utdanningsprogram. Men Rogaland har ikke høyest grunnskolepoeng samlet sett. Forventet verdi kan dermed ha å gjøre med sammensetningen av elever på de ulike utdanningsprogrammene eller det kan skyldes andre forhold.

Indikatorene er også et *relativt mål*, som kun forholder seg til utviklingen i landsgjennomsnitt.

Hvis landsgjennomsnittet skulle bli dårligere, ville fylket eller en bestemt skole kunne få et positivt skolebidrag selv om man jobbet på samme måte som ved forrige måling.

Utdanningsdirektoratet vektlegger også at indikatorene gir en *indikasjon* – og ikke reflekterer en absolutt sannhet. De valgte indikatorene forenkler kompliserte forhold for at vi skal få et tydelig signal om en tilstand eller endring i tilstand. Andre forhold som har betydning for elevenes resultater, er ikke tatt med eller målt. Det kan for eksempel være sykdom eller påvirkning fra familie og venner. Det er derfor ikke mulig å rendyrke skolens virkelige bidrag. Indikatorene kan kun gi oss en pekepinn.

Skoler som har et positivt skolebidrag, kan i stor grad bruke resultatene som en bekreftelse på at det arbeidet de gjør, fungerer og bidrar positivt til elevgruppens læring. Men det kan fortsatt være enkeltelever eller enkeltgrupper av elever som ikke har tilfredsstillende læringsutbytte på skoler med positivt skolebidrag. Indikatorene tar ikke høyde for dette. For å opprettholde et positivt bidrag, må skolen videreutvikle kvaliteten på linje med landsgjennomsnittet. Skoler som har et bidrag på landsgjennomsnittet, kan også bruke det som en bekreftelse på at de bidrar på linje med landsgjennomsnittet, noe som er bra, når landsgjennomsnittet stadig øker.

Når det gjelder skoler med et negativt skolebidrag, er det vanskelig å bruke skolebidragsindikatorer til å si hva de bør gjøre for å forbedre resultatet. Vi kan se på resultatene etter trinn, for å si noe om hvor forskjellene finnes. Det kan handle om en klasse med svake resultater til en gitt eksamen, eller en stor andel elever som fikk «ikke bestått» det aktuelle året. I oppfølgingen er det derfor nødvendige å se resultatene i lys av lokal kunnskap og annen tilgjengelig informasjon om skolens tilstand, slik som læringsresultater og læringsmiljø. Vi skal være særlig oppmerksomme på at enkeltelever med svært gode eller dårlige resultat kan gi store utslag på skolebidragsindikatoren. Det gjelder spesielt på skoler med få elever per utdanningsprogram.

Fylkesrådmannen mener at skolebidragsindikatorer er interessante for å belyse i hvilken grad skolene bidrar til elevenes resultater ut over det en kan forvente på bakgrunn av elevenes forutsetninger. Fylkesrådmannen har i flere kvalitetsmeldinger pekt på at andre fylker har forbedret seg mer enn Rogaland når det gjelder gjennomføring i løpet av fem/seks år, særlig innen studieforberedende utdanningsprogram. Slik sett kan skolebidragsindikatorene være en pekepinn på at forbedringsarbeidet har kommet lengre i noen andre fylker enn i Rogaland. Vi ser også at det er skoler som ikke holder tritt med utviklingen på landsbasis. Derfor skal vi fortsette arbeidet med å utvikle kvaliteten i videregående opplæring i Rogaland, i tråd med regional utviklingsplan og satsingsområdene for videregående opplæring.

Fylkesrådmannen vil også drøfte den enkelte skoles resultat på de faste skolebesøkene. Ved å gå nærmere inn på faktiske resultater fordelt på trinn, sammenlignet med landsgjennomsnittet, er det mulig å komme nærmere en forståelse.

5.0. Konklusjon

Utdanningsdirektoratet har som intensjon at skolebidragsindikatorene skal være et supplement til allerede eksisterende informasjon om kvalitetsforskjeller mellom skoler og fylker ved at de tar hensyn til at elevgrunnet varierer fra skole til skole og mellom fylker. Først når vi kjenner

den enkelte skoles bidrag til elevresultatene, kan vi vurdere hvor mye av elevenes resultater som skyldes den enkelte skoles innsats, uavhengig av elevgrunnlag. Det er viktig å huske at disse skolebidragsindikatorene ikke gir noen forklaring på årsaken til at noen skoler eller fylker lykkes bedre enn andre.

Skolebidragsindikatorene fra Utdanningsdirektoratet er samlet sett et signal til Rogaland fylkeskommune om å intensivere arbeidet med satsingsområdene som skal bidra til å løfte læringsresultatene for elevene våre. Vi har færre skoler som bidrar over landsgjennomsnittet og flere skoler som bidrar under landsgjennomsnittet til elevenes læring - særlig innen studieforberedende utdanningsprogram. Det betyr at vi må se på hvordan skolene kan arbeide for at tilbudet blir enda bedre, slik at alle elever får utviklet sitt potensial.

Skolebidragsindikatorene vil sammen med egne resultater og målinger være et bidrag i skolenes arbeid for å øke kvaliteten på opplæringen ytterligere.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/6631- 1
Saksbehandler: John Gunnar Johnsen
Avdeling: Seksjon for opplæring i skole OPS

**Gratisprinsippet ved studieturer - orientering etter tilsyn ved
Fylkesmannen i Rogaland****Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
10/2021	29.01.2021	Ungdommens fylkesråd
9/2021	01.02.2021	Fylkesrådet for funksjonshemmede
7/2021	02.02.2021	Opplæringsutvalget

Vedlegg:

- 1 Vedlegg 1 - brev til skolene 2017
- 2 Endelig tilsynsrapport gratisprinsippet.pdf

Sammendrag

Fylkesrådmannen vil gjennom denne saken orientere om fylkesmannens tilsyn knyttet til skolenes praktisering av gratisprinsippet ved studieturer. Tilsynet har foregått ved en gjennomgang av dokumentert praksis ved 17 videregående skoler med studiespesialiserende utdanningsprogram.

Fylkesmannens konklusjon er at det er betydelige mangler ved alle skoler i forhold til oppfylling av regelverket. Rogaland fylkeskommune blir pålagt å rette opp praksis slik at den blir i samsvar med lovverk og retningslinjer. Frist for svar til fylkesmannen er satt til 26.02.2021.

Fylkesrådmannens innstilling

Utvalget tar saken til orientering

Ungdommens fylkesråds behandling av sak 10/2021 i møte den 29.01.2021:

Behandling

Ståle A. Wold deltok og svarte på spørsmål.

Maria Forsvoll stilte et tilleggsvedtak

UFR ber om at det arbeides for at skolelever kan reise på studieturer igjen så snart som mulig.

Votering

Forslag til vedtak med tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Utvalget tar saken til orientering. UFR ber om at det arbeides for at skolelever kan reise på studieturer igjen så snart som mulig.

Fylkesrådet for funksjonshemmedes behandling av sak 9/2021 i møte den 01.02.2021:

Behandling**Solveig Ege Tengesdal fremmet et alternativt forslag til vedtak**

FRF tar til etterretning statsforvalterens konklusjon etter tilsyn knyttet til skolenes praktisering av gratisprinsippet ved studieturer.

FRF ber fylkesrådmannen om å komme tilbake med en politisk sak som drøfter de økonomiske og prinsipielle sidene i bruk av studieturer og ekskusjoner som et ledd i opplæringen og som er i samsvar med gjeldende lovverk og retningslinjer.

Votering

Solveig Ege Tengesdals forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

FRF tar til etterretning statsforvalterens konklusjon etter tilsyn knyttet til skolenes praktisering av gratisprinsippet ved studieturer.

FRF ber fylkesrådmannen om å komme tilbake med en politisk sak som drøfter de økonomiske og prinsipielle sidene i bruk av studieturer og ekskusjoner som et ledd i opplæringen og som er i samsvar med gjeldende lovverk og retningslinjer.

Joar Loland
fylkesdirektør

Randi Hummervoll
Seksjonssjef

Bakgrunn for saken

Fylkesmannen varslet i brev av 18.05.2020 Rogaland fylkeskommune om skriftlig tilsyn knyttet til gratisprinsippet i videregående skole. I tilsynsbrevet har fylkesmannen gjort følgende avgrensing:

Fylkesmannen avgrenser informasjonsinnhenting til å gjelde turer/ekskursjoner med overnatting der skolen ikke dekker alle kostnader skoleåret 2019/2020. For å kontrollere dette, ber vi Rogaland fylkeskommune innhente skriftlig dokumentasjon om dette fra alle sine videregående skoler som har studieforberedende utdanningsprogram (Idrett, Kunst, design og arkitektur, Medier og kommunikasjon, Musikk, dans og drama og Studiespesialisering).

Fylkesmannen ber også om at

Rogaland fylkeskommune sender inn dokumenter som viser hvilke eventuelle føringer, retningslinjer o.l. som fylkeskommunen har utarbeidet for de videregående skolene knyttet til opplæringsloven § 3-1 niende ledd. Rogaland fylkeskommune har plikt til å sende inn dokumentasjonen, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven § 30-3.

Fylkesmannens brev ble fulgt opp overfor 17 skoler med studieforberedende utdanningstilbud. Disse ble bedt om å redegjøre for, og dokumentere sin praksis ved studieturer med overnatting i skoleåret 2019-2020.

Svarene fra skolene ble systematisert og videresendt til fylkesmannen sammen med en orientering om Rogaland fylkeskommune sitt arbeid med å avklare en god praksis for gjennomføring av studieturer.

Problemstilling

Fylkesrådmannen ønsker å informere om fylkesmannens tilsyn knyttet til praktiseringen av gratisprinsippet ved studieturer i regi av de fylkeskommunale videregående skolene i fylket.

Saksopplysninger

Praksis i Rogaland fylkeskommune

I 2016 mottok Rogaland fylkeskommune en henvendelse fra fylkesmannen hvor RFK ble oppfordret til å gjennomgå og sjekke skolenes praksis. Dette ble fulgt opp med brev til skolene hvor de ble bedt om å informere om:

- *Skolens rutiner ved studieturer*
- *Praksiseksempel på hvordan en studietur er gjennomført.*
- *Informasjonsmateriell i forkant av turen*
- *Informasjon angående finansiering*
- *Annen relevant informasjon/dokumentasjon*

Til sammen var det 22 skoler som deltok i denne undersøkelsen, av disse var det 8 skoler som ikke hadde avvik. De andre skolene hadde en praksis som i varierende grad viste manglende forståelse av gratisprinsippet. Disse skolene fikk konkrete tilbakemeldinger om hva som burde forbedres, endres. Basert på evalueringen av svarene ble det foretatt en klargjøring av de retningslinjer som skulle etterfølges i form av et brev til skolene. I etterkant har dette vært retningsgivende for den praksis som forventes innarbeidet ved alle fylkets skoler. Skolenes

praksis har også vært tema under de faste skolebesøkene. Oppfølgingen har da vært knyttet til de konkrete avvik for den enkelte skole. (Brev til skolene er vedlagt, vedlegg 1)

Fylkesmannens tilsynsrapport 2020

I rapporten gjennomgår fylkesmannen følgende:

- Rammene for tilsynet
- Rettslige avklaringer som gjelder gratisprinsippet
- Krav til at en ekskursjon skal være en del av opplæringen
- Retningslinjer for betaling og gaver
- Utgifter til hjemreise etter bortvisning

Innenfor alle disse områder vurderes praksis ved skolene ut fra den tilsendte dokumentasjon. Dette oppsummeres i en samlet vurdering.

Rapportens konklusjon

Fylkesmannen konkluderer med at RFK ikke overholder regelverket for gratisprinsippet ved ekskursjoner, og pålegger RFK å rette opp praksis slik at den blir i samsvar med lovverk og retningslinjer. Frist for svar er satt til 26.02.2021. Tilsynsrapporten følger som vedlegg 2 til denne saken.

Kommentarer til de konkrete avvik

Er turene en del av opplæringen? (2.2.1)

«I all hovedsak framstår turene som en del av opplæringen i fag, og den innsendte dokumentasjon viser at skolene knytter de fleste turene til kompetansemål i læreplanene»

Vurderingen på dette punkt er for fylkesmannen grunnlaget for å slå fast at vi gjennomfører studieturer/ekskursjoner hvor gratisprinsippet skal gjelde.

Prinsipielt slår fylkesmannen fast at fordi det forventes betaling/frivillige gaver så er dette et «brudd på reglene om at opplæringen skal være gratis for elevene». Utfordringen for skolene er hvordan gaver kan gjøres frivillige og anonyme.

Bidrag fra elever og foreldre

Fylkesmannen skriver i pkt 3.1 at

Skolene kan i utgangspunktet motta gaver fra foreldre, elever eller andre. Gaven må være

- *Frivillig: Foreldrene/elevene som gir gave, må gjøre det uten å føle press til å gi.*
- *Anonym: Det skal ikke være synlig hvem som ikke gir gaver.*

Dette er hovedpunktet i tilsynet og fylkesmannen klargjør både retningslinjer og vurderer skolenes praksis. De eksempler som trekkes fram viser hvordan skolene har definert begrepene og de utfordringer de har med å omsette dette til en håndterbar praksis som både sikrer nødvendige ressurser til å gjennomføre eventuelle turer og ivaretar en felles forståelse av rettferdighet.

Frivillighet

Det sentrale i fylkesmannens vurdering av frivillighet er at elever/foreldre **ikke skal føle press til å gi**. Dette er ingen objektiv, juridisk vurdering, men en skjønnsmessig vurdering basert på den praksis fylkesmannen leser ut av dokumentasjonen fra skolene. Når skjønn legges til grunn for å vurdere eventuelle avvik blir det bl.a. vanskelig å avgjøre:

- Hvordan settes grensen for å føle press?
- Vil det være tilstrekkelig at noen få føler et slikt press?
- Hvor går grensen mellom å bli informert og at denne informasjonen oppleves som et pressmiddel?

Disse og tilsvarende problemstillinger kan en knytte til den praksis som avdekkes gjennom skolenes dokumentasjon. Gjennom fylkesmannens framstilling etterlates et inntrykk av en svært streng tolkning av begrepet press hvor skolene sitter med bevisbyrden for å dokumentere at ingen elever eller foreldre har følt press. Konklusjonen i tilsynsrapporten er at de økonomiske bidragene *«i all hovedsak ikke er frivillige gaver. De er heller ikke gitt uten noen form for press»*.

Anonymitet

Kravet om anonymitet er viktig også i lys av følt press. Fylkesmannen understreker at *«det ikke skal være synlig hvem som ikke gir gaver»*. Heller ikke på dette punktet trekker fylkesmannen fram eksempler på at noen skoler har maktet å håndtere dette dilemmaet på en god måte. Konklusjonen er at *«det er synlig hvem som ikke gir gaver»*.

Skolene er godt kjent med utfordringene knyttet til anonymitet og har i flere tilfeller omtalt dette i informasjonen til elever/foreldre. De har bl.a. vist til at gaver må være kjent dersom turer blir avlyst og penger skal returneres. I tillegg har en begrenset hvor mange personer i administrasjonen som har innsyn i eventuelle gavekasser. Fylkesjuristen har i en kommentar til dette punkt uttalt:

«Teknologien gjør at bankoverføringer etc. vanskelig kan gjøres fullstendig anonymisert. I rundskriv F-14-03 er det påpekt at en ved eventuelle foreldrebidrag skal «sørge for anonymitet så langt det er praktisk mulig».»

«Skolen kan ikke ta initiativ til aktiviteter.»

Fylkesmannen skriver i pkt. 3.2.3 at *«skolen ikke kan ta initiativ til aktiviteter som krever egenbetaling eller foreldrebetaling fordi det kan bli oppfattet som en oppfordring til å bidra»*.

Etter en gjennomgang med sitat fra mange av informasjonsskrivene fra skolene er fylkesmannens konklusjon at *«alle skolene i tilsynet har tatt initiativ til turer som krever egen- eller foreldrebetaling»*.

For fylkesrådmannen er dette et komplisert punktet i tilsynet. Skolens ansvar er å organisere en opplæring som bidrar til at elevene på best mulig måte oppnår de kompetansemål som er formulert i læreplanene. I dette ligger en plikt til å skape en relevant, variert og god opplæring hvor ekskursjoner noen ganger kan gi et større læringsutbytte enn ordinær undervisning i et klasserom. De opplever også at studieturer kan være gode arenaer for å realisere dannelsesmålene som er formulert i overordnet del av læreplanverket. Langt på vei må dette kunne oppfattes som en plikt til å ta initiativ til studieturer når dette i særlig grad fremmer

læring. Begrunnelsen for å bruke studieturer er god, likeens viljen hos lærerne til å strekke seg ekstra for å gi elevene en god læringsopplevelse.

I dokumentasjonen fra skolene er det et eksempel på en skole hvor elevene har tatt initiativet og søkt om å få gjennomføre en studietur hvor de også foreslår at de selv gjennom dugnad og individuelle bidrag finansierer deler av kostnadene. Dette er på en skole hvor det er lange tradisjoner for en slik type studieturer og hvor elevene innenfor dette utdanningsprogrammet er godt kjent med det faglige og sosiale utbyttet av slike ekskursjoner gjennom informasjon fra tidligere elever. På spørsmål om dette kunne oppfattes som et «korrekt» initiativ, antydte fylkesmannen at det likevel var lærerne som sto bak og trakk i trådene.

Kan skolen kreve at eleven eller foreldrene dekker utgiftene til hjemreise eller bortvisning?

I skolenes retningslinjer for studieturer er det presisert hvilken atferd som er forventet og at brudd på reglene kan få konsekvenser; ved grove brudd, hjemsending på egen regning.

Fylkesmannen har vurdert dette og skriver at: *«det er i strid med retten til gratis videregående opplæring å belaste elevene eller foreldrene for utgifter i forbindelse med slike tiltak»*. Det blir også sagt at skolen kan velge en annen sanksjon som ikke har økonomiske konsekvenser.

Hjemsending er en reaksjon som ytterst sjelden har blitt brukt og da kun ved særlig grove brudd på skolens reglement, f.eks. gjentatt bruk av rusmidler. I sin vurdering av dette punktet skriver fylkesjuristen:

«Dette punkt i rapporten vil være av stor praktisk betydning. Det er tidligere lagt til grunn avtale med elev/foresatte som presiserer kostnadene ved hjemreise etter bortvisning. Både avtalelov og skadeerstatningslov er til en viss grad relevante, men Udir har gitt uttrykk for at opplæringsloven går foran som særlov, og at man ikke vil kunne omgå gratisprinsippet ved avtaleinngåelse. Det vises til tolkningsuttalelse Udir 19.12.2008, som det også er henvist til i rapporten.»

Oppsummering av fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannens tilsynsrapport viser at innarbeidet praksis for finansiering av skoleturer på de videregående skolene i Rogaland ikke er tilfredsstillende. Ut fra en juridisk tolkning hvor fokus er elevens rett til en gratis videregående opplæring, mener fylkesmannen at Rogaland fylkeskommune ikke overholder regelverket på alle områder. Fylkeskommunen blir pålagt «å rette opp følgende forhold, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven § 30-4:

Rogaland fylkeskommune må sørge for at opplæringen blir gjennomført i samsvar med kravene i opplæringsloven § 3-2 niende ledd.

Rogaland fylkeskommune må i denne sammenheng sørge for at rektor på den enkelte videregående skole sikrer at

- *Turer som er en del av opplæringen, er gratis for elevene*
- *Gaver fra elever og foreldre må være frivillige, og gavene må være gitt uten noen form for press*
- *Det ikke er synlig hvem som ikke gir gaver*
- *Skolen ikke tar initiativ til turer som krever egen- eller foreldrebetaling*
- *Skolen ikke krever at elevene eller foreldrene skal dekke utgiftene til hjemreise eller bortvisning»*

Rogaland fylkeskommune blir pålagt å sende en erklæring om at retting er gjennomført og redegjøre for hvordan dette har blitt rettet. Fristen for dette er 26.02.2021.

Fylkesrådmannens vurderinger

Tilsynsrapporten avdekker at de fylkeskommunale videregående skolene i Rogaland har betydelige avvik i forhold til den praksis som fylkesmannen forventer skal prege vår organisering og gjennomføring av studieturer.

En del av de avvik som blir påpekt er klare brudd på retningslinjene slik disse er formulert i lovverk og presisert av Rogaland fylkeskommune og den enkelte skole. Tilsynsrapporten avdekker imidlertid også at det kan være en avstand mellom den juridiske tolkning og den hverdag som skolene på best mulig måte skal håndtere innenfor sine gitte rammer. Etter fylkesrådmannens vurdering bidrar studieturer til å gjøre opplæringen relevant, variert og er en styrke for å realisere skolens samfunnsoppdrag om å gi elevene både utdanning og danning. Personalet strekker seg også langt for at studieturene skal kunne gjennomføres på en god og trygg måte.

Et paradoks i denne sammenheng er at gratisprinsippet ikke gjelder for de private videregående skolene. Disse kan finansiere en del av sine tilbud innen f.eks. toppidrett gjennom foreldre/elevbetaling

I konkurransesituasjonen mellom private og offentlige skoler risikerer vi å skape en forskjell i tilbud mellom disse skolene. Indirekte kan dermed gratisprinsippet i de offentlige skolene bidra til at det ikke blir likhet og likeverd i opplæringstilbudet og at det skapes kvalitetsforskjeller basert på foreldrenes vilje og evne til å betale for deler av innholdet i opplæringen. Muligens ligger det en nasjonal utfordring i å samordne lovverket for offentlige og private skoler på dette punkt.

Konklusjon

Etter fylkesrådmannens vurdering bidrar studieturer til å gjøre opplæringen relevant, variert og de er en styrke for å realisere skolens samfunnsoppdrag om å gi elevene både utdanning og danning. Personalet strekker seg også langt for at studieturene skal kunne gjennomføres på en god og trygg måte. Vi må imidlertid sørge for at skolene har en innarbeidet praksis som er i samsvar med retningslinjene.

Fylkesrådmannen vil gjennomgå avvikene og kommentarene fra fylkesmannen og utarbeide et styringsdokument som tydelig presiserer hva som skal være praksis dersom studieturer/ekskursjoner skal gjennomføres. Dette vil bli utarbeidet i dialog med skolene.

Fylkesrådmannen ønsker å komme tilbake med en politisk sak som drøfter de økonomiske og prinsipielle sidene i bruk av ekskursjoner som et ledd i opplæringen. Aktuelle problemstillinger kan være:

- Hvilket omfang bør det være på bruken av ekskursjoner i Rogaland fylkeskommune?
- I hvilken grad skal disse finansieres gjennom skolenes budsjetter?
- Hvordan kan elevenes rett til årstimetall i alle fag ivaretas?
- Vurdering av risiko ved å dra på studieturer (jf. Våren 2020)

I første omgang har direktør for opplæring informert alle rektorer om at det ikke skal gjennomføres studieturer som forutsetter frivillige gaver dette skoleår. Videre praksis vil bli utformet som et ledd i oppfølgingen av dette tilsynet.

Forslag til vedtak

Utvalget tar saken til orientering

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2020/76052- 1
Saksbehandler: Ståle A Wold
Avdeling: Opplæringsavdelingen

Navn på ny idrettshall i Haugesund**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
8/2021	02.02.2021	Opplæringsutvalget

Vedlegg:

1

Haugesunds avis

Sammendrag

Rogaland fylkeskommune har bygget ny idrettshall i Haugesund. Hallen er bygget sammen med eksisterende Vardafjellhall med felles inngang. Fra hovedinngangen fremstår hele hallkomplekset som ett bygg.

Fylkesrådmannen vil i saksforelegget forklare hvordan hallkomplekset henger sammen. Med bakgrunn i saken vil fylkesrådmannen foreslå at det nye navnet Vardafjell arena skal gjelde for hele hallkomplekset. Navnet blir også dekkende for eventuelle fremtidige utendørs anlegg.

Om det må settes egne navn på hallflatene, vil en først kunne erfare dette etter at hallene har vært i bruk en stund. Fylkesrådmannen mener at å kalle hallene for øst/vest eller nord/sør ikke vil være et navnevalg, men en forklaring til brukerne om hallflatene sin plassering i hallkomplekset.

Fylkesrådmannen vil i foreliggende sak begrunne sitt forslag til navn.

Fylkesrådmannens innstilling

1. Hallene får navnet Vardafjell arena.
2. Fylkesrådmannen får fullmakt til å gi hallflatene navn dersom det viser seg at dette blir nødvendig.

Joar Loland
Fylkesdirektør

Ståle Wold

Stedfortreder, fylkesdirektør

Bakgrunn for saken

Under behandling av politisk sak FT-123/20 «rullering av skolebruksplanen 2020» vedtok fylkestinget i vedtakspunkt 3:

Navnevalget utsettes til etter skolebesøket den 16.12 og det delegeres til opplæringsutvalget å avgjøre hallnavn i utvalgsmøtet i februar.

Det er med bakgrunn i dette vedtaket at fylkesrådmannen legger frem denne saken.

I politisk sak om rullering av skolebruksplanen 2020 som ble behandlet i opplæringsutvalget (OU-sak 59/20) var et av forslagene til vedtak hallnavn (vedtakspunkt 3) for utvidelsen av Vardafjellhallen i Haugesund.

Utvidelsen av eksisterende idrettshall med ny håndballflate stod klar til skolestart 2020/2021. Den nye hallen henger fysisk sammen med Vardafjellhallen. Med to hallflater vil det være kapasitet nok til elevene ved både Vardafjell vgs. og Haugaland vgs. Begge hallene benyttes av elevene ved begge skolene på dagtid, og elevene har de samme rettighetene til å bruke begge hallflatene.

Drøftingen knytter seg derfor til valg av navn på den nye hallen.

Problemstilling

Siden den nye hallen henger sammen med Vardafjellhallen, mener fylkesrådmannen det er hensiktsmessig at begge hallene driftes fra Vardafjell vgs. for å samordne ressursbruken. Videre ønsker fylkesrådmannen at utlån av begge hallene på ettermiddags- og kveldstid organiseres av Vardafjell vgs.

Fylkesrådmannen mener det er viktig at navnevalget ikke skaper forvirring, men er til hjelp slik at publikum og brukere på kvelder og i helger også finner frem.

Det er viktig å understreke at det nye tilbygget ikke er en frittstående hall som kan tenkes uavhengig av den gamle delen. Det dreier seg om en reell utvidelse av den eksisterende Vardafjellhallen, slik det også har vært omtalt i byggeplanene og rullering av skolebruksplanen de siste årene. Det er ett sammenhengende hallkompleks, med én hovedinngang (i den gamle delen, som tidligere), én adresse, ett gårds- og bruksnummer. De vedlagte bildene (figur 1 og figur 2) viser helheten i hallkomplekset og viser hvordan overgangene er tatt hensyn til for å ivareta en helhet, ett sammenhengende bygg.

Saksopplysninger

I politisk sak om rullering av skolebruksplanen 2020 som ble behandlet i opplæringsutvalget (OU-sak 59/20) var et av forslagene til vedtak «hallnavn» (vedtakspunkt 3) for utvidelsen av Vardafjellhallen i Haugesund. Fylkesrådmannen foreslo navnet Vardafjellhallen, og vil gi en grundigere begrunnelse for forslag til valget.

Byggeprosessen har båret preg av at det har dreid seg om en utvidelse/tilbygg til den eksisterende hallen. Innledningsvis ble det drøftet om hallen skulle ligge på marken foran den gamle hallen eller på høyden bak. På høyden bak viste det seg at hallen ikke kunne bygges pga et forminne som ligger der. I møte med kommunen hvor også arkitekten deltok ble det fra kommunen sagt at de ønsket å begrense bruken av arealet av naturområdet og ønsket at en skulle dempe det bygningsmessige.

Helhetstanken har vært nøye ivaretatt av arkitekt i blant annet valg av byggemateriale (tegl) i overgang fra gammel til ny del i øst. Rent visuelt kommuniserer de to delene ved at det er åpnet opp, og når en står inne i bygget ser en direkte inn i begge avdelingene, uavhengig av om en er i den nye eller den gamle delen.

Hovedinngangen og vestibylen til bygget er den samme som før, altså i den opprinnelige delen i vest, og parkeringsplassen er uendret fra tidligere. Det er ikke egen atkomst til den nye delen. Vardafjellhallen er vel kjent og etablert siden 1983.

16.12.2020 var medlemmene i opplæringsutvalget invitert med på skolebesøk ved 3 skoler i nord-fylket (Vardafjell vgs, Haugaland vgs. og Karmsund vgs.) På besøksrunden var det også avsatt tid til å besøke den nye hallen (jfr. vedtak i fylkestinget). Fire representanter deltok, og ble møtt av prosjektleder for hallen og arkitekten som viste deltakerne rundt.

Brukerrettighetene har det aldri hersket noen tvil om – det er både Vardafjell vgs og Haugaland vgs som har bruksrett på dagtid, og begge skolene skal bruke begge hallene fleksibelt. Det har aldri vært intensjonen at skolene skal ha hver sin hall. Tvert om har det vært et viktig prinsipp at begge skolene skal bruke begge hallflatene i bygget, og har behov for det med tanke på kapasitet. Det vil, uavhengig av navn, være svært positivt å kunne skilte med et fantastisk hallkompleks med to store hallflater.

Fylkesrådmannens vurderinger

Siden det her er snakk om ett sammenhengende hallkompleks vil fylkesrådmannen foreslå at det nye navnet er Vardafjell arena. Navnet vil dekke hele hallkomplekset og begge hallflatene (gammel og ny).

Rogaland fylkeskommune eier tomta mellom hallkomplekset og Vardafjell vgs. Det har flere ganger vært diskutert om noe av denne tomta bør opparbeides til ulike utendørs anlegg for idrettslige aktiviteter og som begge skolene kan bruke. Disse anleggene vil også kunne ivatetas under navnet Vardafjell arena.

Navnet Vardafjell har en betydning utover det å også være navn på skolen nord for hallen. Det er stedsnavnet Vardafjellet som er det førende prinsippet for navnsettingen. Sykehjemmet i området heter for eksempel Vardafjell sykehjem. Vardafjell vgs fikk også navnet på grunn av stedsnavnet, etter flyttingen fra sentrum i 1980. Tilknytningen til stedsnavnet er sterkt og en slik idrettshall har også et bruksområde utover det å serve skolens elever. Det skal også være et tilbud til lokalmiljøet og byens innbyggere, og er et bygg som hører plassen til. Tilsvarende finnes Haraldshallen (ved Haraldsvang), Skåredalen idrettshall (Skåredalen), Brynehallen, Jåttåhallen, Timehallen, Giskehallen etc. Fylkesrådmannen er opptatt av å bruke stedsnavn både på videregående skoler og idrettshaller. Det samme er Haugesund kommune.

For brukerne av hallene vil det kunne skape forvirring med to hallnavn i samme bygg. Det er viktig at hallene som i tillegg til skolene skal brukes av både nærmiljøet og store deler av byens befolkning har et tydelig navn som gjør det lett å finne fram til. Som tidligere beskrevet er det en hovedinngang som er i den opprinnelige hallen. I gangen ved den nye hallen er det mulig å se inn i begge hallene.

Det å ha to hallflater inne i hallkomplekset vil styrke navneforslaget Vardafjell arena. For besøkende vil det være enkelt å finne fram uavhengig av om en skal delta på aktiviteter i den nye eller den gamle delen.

I et avisoppslag i Haugesunds avis (vedlegg 1) 16.12.2020 gjøres materialvalg til et poeng. Den gamle hallen er i tegl som Vardafjell vgs, mens den nye hallen stort sett er bygget i aluminium og betong som Haugaland vgs. Arkitekten har vært opptatt av materialvalg knyttet til området fra begge skolene som skal benytte hallen. Figur 1 (bilde over) viser overgangen mellom hallene, og her er det brukt tegl slik at hallene skal fremstå som et bygg. Taket på den nye hallen er i plast, mens fasadematerialet er i aluminium. Veggene som delvis synes er i betong. Begrunnelsen for at ikke den nye hallen ble bygget i tegl var av økonomiske hensyn.

Navnet Vardafjell arena antyder et anlegg med flere haller. Det er ikke sikkert at det er nødvendig med noen navn på hallflatene. Fylkesrådmannen vil derfor foreslå at det ikke vedtas navn på hallflatene før det viser seg at det er nødvendig. Hallflatene kan forklares ved hjelp av beliggenheten i bygget f.eks øst/vest/nord/sør, ny/gammel eller A/B.

Konklusjon

Fylkesrådmannen foreslår navnet Vardafjell arena.

Hovedinngangen og vestibylen for begge hallene er den samme som tidligere og befinner seg i den gamle hallen. Det er ingen fysisk grense som skiller hallene fra hverandre.

Som bilde under viser (figur 3) er hovedinngangen til høyre og nybygget er til venstre og har den hvite takkonstuksjonen. Bildet viser også at det er brukt tegl i tillegg til betong på den nye hallen slik at hallene skal fremstå som et hallkompleks.

Fylkesrådmannen vil derfor slik det fremkommer i saken foreslå at det nye navnet Vardafjell arena skal gjelde for hele hallkomplekset, og at navnet også blir dekkende for eventuelle fremtidige utendørs anlegg.

Områdekartet (figur 5) viser hvordan hallkomplekset er plassert i forhold til skolene og vei.

Om det må settes egne navn på hallflatene vil en først kunne erfare etter at hallene har vært i bruk en stund. Fylkesrådmannen mener at å kalle hallene for øst/vest eller nord/sør ikke vil være et navnevalg, men en forklaring til brukerne om hallflatene sin plassering i hallkomplekset.

Figur 1 Nordsiden av hall. Viser overgang mellom opprinnelig del (høyre) og utvidelsen (venstre) med sideinngang til indre korridor mellom ny og opprinnelig del.

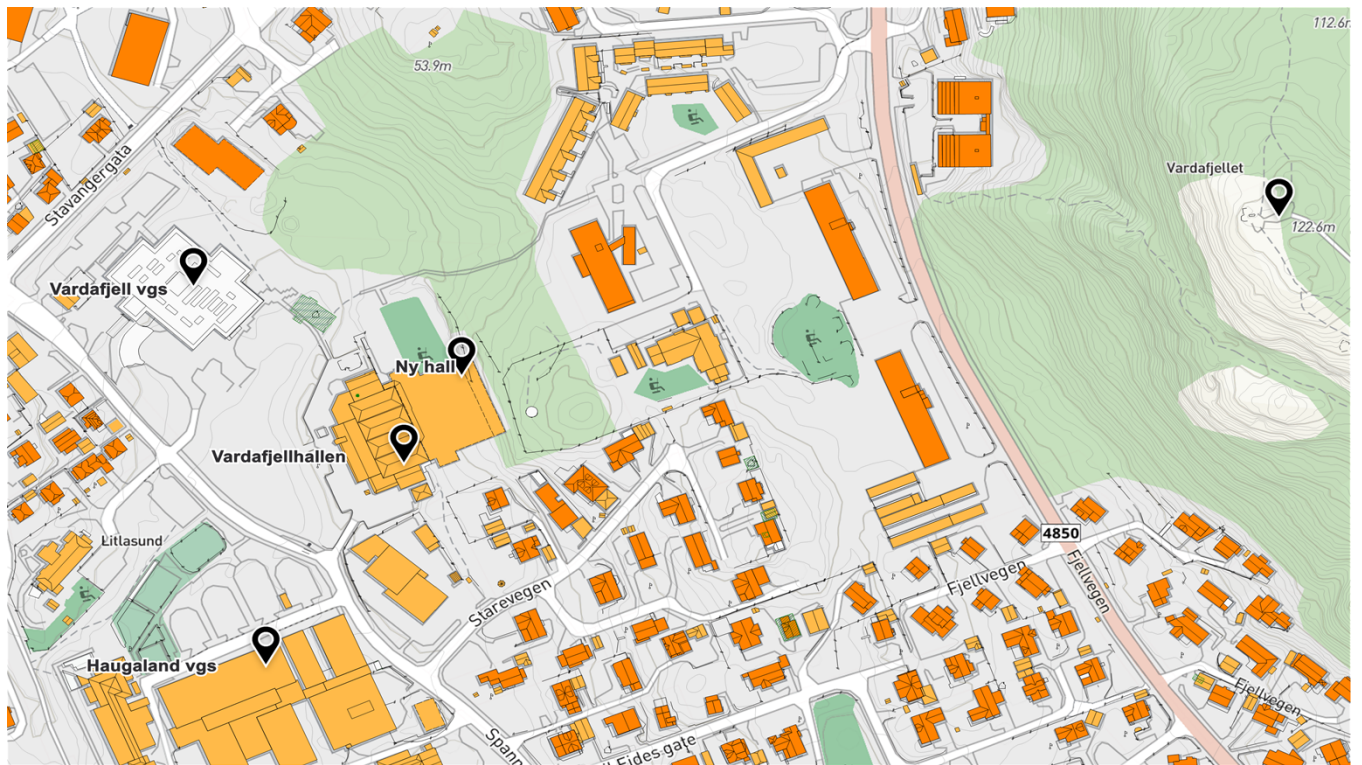
Figur 2 Bilde tatt fra toppen av trappen som går fra hovedinngang. Opprinnelig del av hall til høyre, ny hallflate rett frem.

Figur 3 Utsikt fra Vardafjell vgs mot S som viser hele hallkomplekset med opprinnelig del i front med parkering og hovedinngang til både original og ny del av hallen. (Forskningsbygget er bygget nærmest med grønne søyler).

Figur 4 Hallen sett fra sør-øst (bakfra) og hvor den nye «takfasaden» vises.

Figur 5. Oversiktskart som viser hvordan «hallene» henger sammen. Stedsnavnet fremkommer til høyre på kartet.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2020/66916- 1
Saksbehandler: John Gunnar Johnsen
Avdeling: OPS

Sommerskolen 2020 - orientering om gjennomføring**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
52/2020	10.11.2020	Ungdommens fylkesutvalg
47/2020	12.11.2020	Yrkesopplæringsnemnda
65/2020	13.11.2020	Fylkesrådet for funksjonshemmede
63/2020	17.11.2020	Opplæringsutvalget
7/2021	28.01.2021	Yrkesopplæringsnemnda
8/2021	29.01.2021	Ungdommens fylkesråd
11/2021	01.02.2021	Fylkesrådet for funksjonshemmede
9/2021	02.02.2021	Opplæringsutvalget

Vedlegg:

- 1 Rapport_Sommarskolen 2020
- 2 Vedlegg 2 OU 2020

Sammendrag

I denne sak gis en orientering om erfaringene fra sommerskolen 2020. Tilbudet ble dette år utvidet og omfattet fagene matematikk, naturfag, norsk muntlig og kroppsøving. Til sammen var det 83 elever fullførte og besto. Dette var 20 elever flere enn året før. Andelen elever med IV som deltok var i år økt til 20. Fylkesrådmannen anbefaler at tilbudet for 2021 gis det samme omfang som for 2020.

Innstilling

Utvalget tar saken til orientering

Bakgrunn

I sitt møte 28.04.2020 ba fylkestinget i forbindelse med sak PS 26/2020, Revidert budsjett, om en sak «hvor det redegjøres for muligheten til å utvide sommerskolen allerede i år, inkludert behov og økonomiske konsekvenser», pkt. 5 i vedtaket.

Dette var en oppfølging av tidligere vedtak hvor det var besluttet å utvide tilbudet på sommerskolen slik at alle elever med karakteren 1 eller IV skulle få et intensivt opplæringstilbud i fag med lokalgitt eksamen. Forutsetningen var at minst 10 elever meldte seg på i de aktuelle fag.

Opplæringsutvalget anslo i sak, 63/2019 at de økte kostnadene for et utvidet tilbud ville være kr 1,4 millioner. I vedtaket ble det sagt at dette skulle vurderes i budsjettsammenheng. Dette ble vurdert i revidert budsjett og rammene for sommerskolen 2020 ble da besluttet utvidet til kr 2,8 millioner.

Fylkesrådmannen har forholdt seg til disse vedtakene i organiseringen og gjennomføringen av sommerskolen 2020.

Saksopplysninger

Leder for Sommerskolen gjennom 12 år, Margot Sundsbø, har utarbeidet en grundig rapport om gjennomføringen av årets sommerskole. Denne er vedlagt i sin helhet.

I rapporten peker hun på de utfordringer som en i år hadde med å informere om og organisere et utvidet tilbud. Fristen for påmelding var i år flyttet fram til 2. juni, noe som, sammen med enkelte misforståelser ga hele 245 påmeldte til tilbudet. Mange av disse elevene viste seg å ha fått ståkarakter da standpunktkarakterene ble gjort kjent. Ved oppstart av sommerskolen 18. juni var det 100 elever som fordelte seg på fagene matematikk, naturfag, norsk muntlig og kroppsøving. Året før var det bare sommerskoletilbud i matematikk. Oppslutningen viser at en gjennom utvidelsen av tilbudet har nådd ut til flere elever i flere fag

Tabellen viser hvordan elevene fordelte seg på fag og opplæringssted og resultatene de oppnådde ved den avsluttende eksamen.

Fag	Oppmelde elevar	Gjennomført sommerskolen			Karakter ved eksamen sommerskolen					
		elever med stryk	elever med IV	Ikke møtt til eksamen	1	2	3	4	5	6
Matematikk, Karmsund	17	16	1		2	6	8	1		
Matematikk, Bryne	50	44	8		6	26	5	7		
Naturfag Bryne, Vg1, stud./yrk.fag Vg3 PÅB	19	15	3	1	2	9	4	1	2	
Norsk Bryne, Vg3 munnleg	6	4	0				2	1	1	
Kroppsøving Bryne, Vg2 yrk.fag	8	0	8					4	3	1
Totalt	100	79	20	1	10	41	19	14	6	1

Undervisningen ble gjennomført i løpet av 14 dager med to helger mellom. Oppstart var torsdag 18. juni. Kurset ble avsluttet med eksamen onsdag 1. juli. Det var deltakere fra 8 utdanningsprogram, de fleste var Vg1-elever.

Opplæringen ble gjennomført etter samme mønster som tidligere år i gruppen på 8-10 elever og stor grad av individuell oppfølging. Det var også lagt inn aktiviteter som bidro til varierte arbeidsdager. Tilbakemeldinger tyder på elever som var tilfredse med måten tilbudet ble organisert og gjennomført på.

Fylkesrådmannens vurderinger

De videregående skolene i Rogaland arbeider godt med å gi tilrettelagt opplæring til alle elever gjennom skoleåret. Et ledd i dette er at en organiserer ulike typer intensivkurs for elever som står i fare for å få 1 eller IV. Dette gir resultater, men vi ser likevel at et betydelig antall i skoleåret 2019-2020 fikk 1 eller IV i standpunkt i ett eller flere fag. For disse er sommerskolen et godt tilbud for å kunne fullføre sin videregående opplæring og gå videre med sin utdanning eller ut i arbeidslivet. Vi kan ønske en høyere deltakelse, men det er likevel tilfredsstillende at 83 elever opplevde mestring og fullførte eksamen med bestått.

Leder av sommerskolen peker i sin rapport på at antall elever fra studiespesialiserende skoler er relativt lavt. Det vil være en oppgave før sommerskolen 2021 å styrke arbeidet med å informere aktuelle elever på disse skolene om de mulighetene som sommerskolen gir. Vi bør også se på mulighetene for å tilrettelegge tilbud på flere skoler for å gjøre det enklere for en del elever å delta.

Konklusjon

Fylkesrådmannen mener at årets gjennomføring bekrefter at vi i Rogaland har en god modell for sommerskolen. Mer enn 80 elever har gjennom en ekstra innsats og et godt tilrettelagt tilbud oppnådd ståkarakter. Elevene uttrykker tilfredshet med den måten som kursene er organisert på og den tilrettelegging av opplæringen som skjer.

Vi bør ha en ambisjon om å motivere flere elever til å benytte seg av tilbudet i tråd med de rammer som fylkestinget tidligere har vedtatt. Dette vil det bli arbeidet med bl.a. gjennom et styrket informasjonsarbeid via skolene.

Det anbefales at tilbudet føres videre og at rammene for Sommerskolen 2021 er de samme som for 2020.

Ungdommens fylkesutvalgs behandling av sak 52/2020 i møte den 10.11.2020:

Behandling

Ståle A. Wold svarte på spørsmål.

Behandling

Forslaget til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Utvalget tar saken til orientering.

Yrkesopplæringsnemndas behandling av sak 47/2020 i møte den 12.11.2020:

Behandling

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Utvalget tar saken til orientering.

Fylkesrådet for funksjonshemmedes behandling av sak 65/2020 i møte den 13.11.2020:

Behandling

Ståle A. Wold deltok i møtet under saken.

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Utvalget tar saken til orientering.

Opplæringsutvalgets behandling av sak 63/2020 i møte den 17.11.2020:

Behandling

Solveig Ege Tengesdal, KrF fremmet følgende alternative forslag:

Saken tas til foreløpig orientering. Saken behandles endelig i opplæringsutvalgets møte i februar 2021. Det bes om ytterligere detaljer til tabell side 3, samt sammenligning med resultater fra andre fylker.

Votering:

Tengesdals alternative forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Saken tas til foreløpig orientering. Saken behandles endelig i opplæringsutvalgets møte i februar 2021. Det bes om ytterligere detaljer til tabell side 3, samt sammenligning med resultater fra andre fylker.

Yrkesopplæringsnemndas behandling av sak 7/2021 i møte den 28.01.2021:

Behandling

Voting

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Saken tas til orientering.

Ungdommens fylkesråds behandling av sak 8/2021 i møte den 29.01.2021:

Behandling

Ståle A. Wold deltok i møtet og svarte på spørsmål.

Voting

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Saken tas til orientering.

Fylkesrådet for funksjonshemmedes behandling av sak 11/2021 i møte den 01.02.2021:

Behandling

Voting

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Saken tas til orientering.

Joar Loland
fylkesdirektør
avdelingsleder

John Gunnar Johnsen
seniorrådgiver

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2020/72771- 1
Saksbehandler: Catrine Utne Pettersen
Avdeling: Seksjon for fag- og yrkesopplæring FAG

Lærlingeråd**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
3/2021	28.01.2021	Yrkesopplæringsnemnda
7/2021	29.01.2021	Ungdommens fylkesråd
10/2021	02.02.2021	Opplæringsutvalget Fylkestinget

Fylkestingets behandling av sak 85/2020 i møte den 20.10.2020: Fylkestinget ber om en sak som vurderer opprettelse av et lærlingeråd i Rogaland fylkeskommune eller andre former for medvirkning med følgende tilleggsforslag: *Lærlinger bør bli representert i Ungdommens fylkesråd.*

Sammendrag

Det viktigste kriteriet for etableringen av et eget lærlingeråd i Rogaland må være at det har stor gjennomslagskraft, og at rådet evner å sette problemstillinger og utfordringer lærlingene opplever på agendaen i ulike fora i fylkeskommunen. Yrkesopplæringsnemnda har en formell rolle i fagopplæringen, regulert gjennom opplæringsloven. Dette sikrer kontinuitet da oppnevningen av medlemmene i YON følger fylkestingsperioden på 4 år. YON har i større grad enn et lærlingeråd mulighet til å påvirke i fylkeskommunen gjennom sin lovpålagte rolle. Dersom man ønsker at lærlinger i Rogaland skal påvirke beslutninger, fremme problemstillinger og utfordringer som lærlingene opplever, mener fylkesrådmannen at YON er den mest hensiktsmessige arenaen.

YON i Rogaland har, som den eneste yrkesopplæringsnemnda i landet, fått delegert myndighet fra Fylkestinget. Dette medfører bl.a at nemnda behandler saker som er unntatt offentlighet og som omhandler sensitive forhold rundt lærlinger. Fylkesrådmannen vurderer det som uheldig hvis medlemmer i et Lærlingeråd skal behandle slike saker.

Det er usikkert om et lærlingeråd vil kunne organiseres slik at man øker gjennomslagskraft, samtidig som det tjener som et kontaktpunkt og talerør for alle lærlinger og fungerer som en arena for erfaringsutveksling lærlinger imellom på tvers av fag.

Fylkesrådmannens innstilling

- Fylkesrådmannen har ikke funnet erfaringer fra andre fylker som tilsier at det er reell gevinst av å opprette et slikt nytt organ og anbefaler ikke at det etableres et Lærlingeråd i Rogaland
- Representasjon av lærlinger i ungdommens fylkesråd vurderes i forbindelse med revidering av oppnevningsprosessen til ungdommens fylkesråd som blir forelagt som egen sak i løpet av våren

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Yrkesopplæringsnemndas behandling av sak 3/2021 i møte den 28.01.2021:

Behandling

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Fylkesrådmannen har ikke funnet erfaringer fra andre fylker som tilsier at det er reell gevinst av å opprette et slikt nytt organ og anbefaler ikke at det etableres et Lærlingeråd i Rogaland
2. Representasjon av lærlinger i ungdommens fylkesråd vurderes i forbindelse med revidering av oppnevningsprosessen til ungdommens fylkesråd som blir forelagt som egen sak i løpet av våren

Ungdommens fylkesråds behandling av sak 7/2021 i møte den 29.01.2021:

Behandling

Catrine Utne Pettersen deltok i møtet og svarte på spørsmål.

Solveig Vik, Håvard Handeland og Edith Marie Hundsnes fremmet et alternativt forslag til vedtak:

UFR ønsker at det opprettes et lærlingråd satt sammen av lærlinger fra alle de ulike programområdene for å dekke deres interesser/behov slik at det blir bred representasjon av lærlinger i Rogaland. Rådet vil bevisstgjøre fylkeskommunen, aktører og bedrifter om lærlingenes rett til medvirkning, men også skape større samfunnsengasjement og bidra til å sikre lærlinger god opplæring og et godt læringsmiljø.

Solveig Vik fremmet følgende alternative forslag til vedtak:

1. UFR ser ikke gevinsten med å sette av plasser i UFR til lærlinger. Plassene i dette organet skal gå til de best egnede kandidatene fra de ulike regionene, ikke spesifikt noen gruppe i samfunnet. – enstemmig vedtatt
2. UFR ønsker at det sees på muligheten for å opprette et lærlingråd under YON med reell innflytelse på deres behandling av saker.

Trym Talgø Olsen fremmet følgende forslag til vedtak:

UFR mener at det ikke er mulighet for og hensiktsmessig å sette av plasser i UFR til lærlinger

med tanke på forskriften om alderskrav i kommunale og fylkeskommunale ungdomsråd.

Votering

Alle alternative forslag og tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. UFR ønsker at det sees på muligheten for å opprette et lærlingråd under YON med reell innflytelse på deres behandling av saker.
2. UFR ønsker at det opprettes et lærlingråd satt sammen av lærlinger fra alle de ulike programområdene for å dekke deres interesser/behov slik at det blir bred representasjon av lærlinger i Rogaland. Rådet vil bevisstgjøre fylkeskommunen, aktører og bedrifter om lærlingenes rett til medvirkning, men også skape større samfunnsengasjement og bidra til å sikre lærlinger god opplæring og et godt læringsmiljø.
3. UFR ser ikke gevinsten med å sette av plasser i UFR til lærlinger. Plassene i dette organet skal gå til de best egnede kandidatene fra de ulike regionene, ikke spesifikt noen gruppe i samfunnet.
4. UFR mener at det ikke er mulighet for og hensiktsmessig å sette av plasser i UFR til lærlinger med tanke på forskriften om alderskrav i kommunale og fylkeskommunale ungdomsråd.

Joar Loland
fylkesdirektør

Bakgrunn for saken

Fylkestinget ba i møte den 20.10.2020 i behandling av sak 85/2020, om en sak som vurderer opprettelse av et lærlingeråd i Rogaland fylkeskommune eller andre former for medvirkning med tilleggsforslag om at lærlinger bør bli representert i Ungdommens fylkesråd.

Saksopplysninger

Når det i saken vises til lærlinger, vil det i denne sammenheng omfatte alle typer kandidater (lærlinger, lære kandidater, praksisbrevkandidater osv.).

Blant landets fylkeskommuner var Trøndelag først ute med lærlingeråd. Nordland og Vestfold og Telemark har også lærlingeråd, og disse har i stor grad fulgt Trøndelags modell. I Oslo er lærlingeråd under opprettelse. Lærlingerådet i Trøndelag var operativt fra konstitueringen i januar 2016. I rådets mandat heter det at regionalt lærlingeråd skal:

- sikre lærlinger og lærekanidaters påvirkning og medinnflytelse i fylkeskommunale saker som angår dem
- skal være et talerør for lærlinger/lærekanidater
- skal styrke fylkeskommunens og andre aktørers bevissthet på lærlinger/lærekanidaters rett til medvirkning
- skal stimulere til økt samfunnsengasjement blant ungdom generelt og lærlinger/lærekanidater spesielt
- skal bidra til å sikre lærlinger/lærekanidater god opplæring, og et godt opplæringsmiljø
- ha møte- og talerett i Yrkesopplæringsnemnda. Alle saker som skal behandles i yrkesopplæringsnemnda skal behandles i forkant i regionalt lærlingeråd.

Rådet i Trøndelag er sammensatt av fem representanter fra arbeidstakerorganisasjonene, med to vararepresentanter. Disse skal enten være lærlinger/lærekanidater eller ha vært det i løpet av de siste fire årene. I tillegg oppnevner Elevorganisasjonen ett medlem med personlig vara, og det samme gjør Ungdommens Fylkesting. Det ordinære fylkestinget er også representert i rådet gjennom to representanter som er oppnevnt derfra. Hvert medlem i det regionale lærlingerådet oppnevnes for to år.

I forkant av fylkestingets vedtak om etablering, ble det vurdert å hente inn forslag til medlemmer i rådet fra opplæringskontorene. Fylkeskommunen valgte i stedet å be arbeidstakerorganisasjonene om å oppnevne medlemmer, etter at både LO og NHO hadde engasjert seg i det. Organisasjonene oppnevner representanter som er, eller relativt nylig har vært, lærlinger.

Det er satt av en 30 prosent stilling til sekretariatsfunksjonen knyttet til lærlingerådet. Det gis bidrag i forbindelse med arrangementer og markedsføring. Medlemmene i lærlingerådet får ikke honorar, men får refundert reiseutgifter etter statens satser og det gis dekning av tapt arbeidsfortjeneste.

Møtene i lærlingerådet arrangeres i forkant av møtene i yrkesopplæringsnemnda, og sakene i nemndas møte behandles også i lærlingerådet. Lederen i rådet er lærlingenes representant i yrkesopplæringsnemnda, og et annet rådsmedlem er vararepresentant. Lærlingerådet utarbeider årsplan for sitt arbeid og presenterer også en årsrapport

Erfaring fra andre fylker:

Byrådet i Oslo vedtok i januar 2019 å prøve ut lærlingeråd i to år. I Oslo sto det mellom tre alternativer:

1. Utvidelse av yrkesopplæringsnemnda med flere lærlingerepresentanter, og med egne møter for lærlingerepresentantene i forkant av møtene i yrkesopplæringsnemnda.
2. Opprettelse av lærlingeråd etter modell fra Trøndelag.
3. Opprettelse av lærlingeråd under Elevorganisasjonen (EO), der EO skal lage forslag til mandat, retningslinjer for rekruttering og drift av lærlingerådet. Mandatet skal godkjennes av yrkesopplæringsnemnda.

Alternativ 3 ble vedtatt. Ordningen skal evalueres etter to år når prøveperioden er over.

Oppnevning av representanter til lærlingerådet skjer altså ulikt i ulike fylker. I Oslo skal Elevorganisasjonen ha ansvar for utvelgelse, mens i Vestfold og Telemark er det

opplæringskontorene som foreslår kandidater. Der har alle lærlinger som har sagt seg interessert fått være med i lærlingerådet, og det er opprettet et styre for lærlingerådet.

Fylkesrådmannens vurderinger

De som har lærlingeråd, opplever det positivt å ha et organ hvor man kan ta opp saker som angår lærlinger. Det å involvere lærlingerådet i saker som skal behandles i yrkesopplæringsnemnda har gjort det enklere for lærlingerepresentantene å fremme sine synspunkter.

I Rogaland, har Yrkesopplæringsnemnda fått delegert myndighet, ref. «Ansvar og myndighet i Rogaland fylkeskommune. Vedtatt i fylkestinget 10.-11. desember 2019, sak 162/2019. Revidert 3. mars 2020, sak 21/20. Revidert 20. oktober 2020, sak 86/20», etter bl.a følgende paragraf i opplæringsloven: *§ 4-6 Enkeltvedtak knyttet til endring av kontraktsforhold, heving, avslutting eventuelt videreføring av kontraktsforhold hvor partene (lærling lærebedrift) er uenige om kontraktsforholdet.*

Sakene det vises til, er saker unntatt offentlighet og fylkesrådmannen vurderer det som problematisk hvis medlemmer i et eventuelt Lærlingeråd skal ha innsyn i, og behandle slike saker som omhandler andre lærlinger. I ytterste konsekvens kan det komme saker som gjelder lærlinger som medlemmene i rådet kjenner, er kollegaer med i lærebedriften eller som gjelder seg selv eller andre medlemmer i rådet.

Blant fylkeskommunene som ikke har lærlingeråd, er det flere som peker på utfordringen med å få lærlinger til å påta seg et verv i rådet. Noen spør seg om lærlingene har et tilstrekkelig stort nettverk med andre lærlinger som gjør at de kan uttalte seg på vegne av alle lærlinger, og at det kan være krevende å få til en sammensetting av rådet som gjenspeiler lærlingene med hensyn til fag, kjønn og erfaring. Fylkesrådmannen vurderer det slik at det kan være vanskelig å rekruttere lærlinger til yrkesopplæringsnemnda, eller andre faglige nettverk. Lærlingenes engasjement gjelder erfaringsmessig først og fremst egen opplæring og egen arbeidsplass. Dette er naturlig, ettersom de er arbeidstakere. Involvering av lærlingene i oppfølging av egen læretid ivaretas i hver enkelt lærebedrift. Lærlingene er arbeidstakere i bedriften på lik linje med andre, bortsett fra at tilsetningen er tidsbegrenset og at opplæringsloven gir lærlingene noen særrettigheter sammenlignet med andre arbeidstakere. Lærlingene kan være organisert i fagforeninger, og deres interesser ivaretas dermed gjennom tillitsvalgte i bedriften og gjennom partssamarbeidet i fagopplæringen.

Flere peker på at det allerede finnes et lovpålagt rådgivende organ som skal inkludere, engasjere, motivere og fremme ungdommens saker på fylkesnivå, for eksempel Ungdommens fylkesting (UFT).

I Rogaland fylkeskommune er YON sammensatt i tråd med gjeldende lovverk og ble som et resultat av lovendringen som trådte i kraft høsten 2018, utvidet med 7 medlemmer. Lærlingenes interesser blir representert og ivaretatt av LO sin ungdomsrepresentant i Y-nemnda, jf. opplæringslova § 12-3, *Sammensetning: «Nemnda skal ha medlemmer med personlige varamedlemmer som til sammen har bred innsikt i hele fag- og yrkesopplæringen og i nærings- og sysselsettingsspørsmål. Partene i arbeidslivet skal ha flertall i nemnda og minst én representant skal oppnevnes etter forslag fra organisasjoner som representerer elever, lærlinger og lære kandidater. Nemnda velger selv leder og nestleder.»*

Modellen i Trøndelag er etablert, men den er ennå ikke evaluert. Eventuelle gevinster og oppnådde resultater kan følgelig ikke ses som avklart. Det er usikkert om et lærlingeråd vil

kunne organiseres slik at man øker gjennomslagskraft, samtidig som det tjener som et kontaktpunkt og talerør for lærlingene og fungerer som en arena for erfaringsutveksling lærlinger imellom på tvers av fag. I Rogaland er det i pr. 15.desember 2020 ca. 5700 lærlinger fordelt på ca.130 fag i 2230 medlemsbedrifter, 300 selvstendige lærebedrifter eller kommuner. Medlemsbedriftene er tilknyttet et eller flere av de 44 opplæringskontorene som har godkjenning i Rogaland. Fylkesrådmannen stiller spørsmål ved om medlemmer i et lærlingeråd vil evne å skaffe seg oversikt og å være representant for en så stor og sammensatt gruppe.

Fylkesrådmannen anbefaler ikke modellen som er valgt i Oslo. Elevorganisasjonen er en organisasjon for elever.

Det viktigste kriteriet for etableringen av et eget lærlingeråd i Rogaland må være at det har stor gjennomslagskraft, og at rådet evner å sette problemstillinger og utfordringer lærlingene opplever på agendaen i ulike fora i fylkeskommunen.

Yrkesopplæringsnemnda har en formell rolle i fagopplæringen, regulert gjennom opplæringsloven. Dette sikrer kontinuitet da oppnevningen av medlemmene i YON følger fylkestingsperioden på 4 år. YON har i større grad enn et lærlingeråd mulighet til å påvirke i fylkeskommunen gjennom sin lovpålagte rolle. Eksempelvis vedtar yrkesopplæringsnemnda en egen strategiplan for å kartlegge og følge opp kvaliteten av fag- og yrkesopplæringen i fylket. Videre arbeider YON for samarbeid om kompetanseutvikling og kompetanseutveksling mellom skole og lokalt arbeidsliv.

Dersom man ønsker at lærlinger i Rogaland skal påvirke beslutninger, fremme problemstillinger og utfordringer som lærlingene opplever, mener fylkesrådmannen at yrkesopplæringsnemnda er den mest hensiktsmessige arenaen. Lærlingene er representert i YON gjennom LO sin ungdomsrepresentant.

Fylkesrådmannen vurderer det som mer hensiktsmessig for lærlingene at de blir representert i ungdommens fylkesråd enn at det etableres et Lærlingeråd.

Konklusjon

Fylkesrådmannen har ikke funnet erfaringer fra andre fylker som tilsier at det er reell gevinst av å opprette et slikt nytt organ, som delvis også har overlappende formål med andre allerede etablerte organer.

Det er usikkert om et lærlingeråd vil kunne organiseres slik at man øker gjennomslagskraft, samtidig som det tjener som et kontaktpunkt og talerør for alle lærlinger og fungerer som en arena for erfaringsutveksling lærlinger imellom på tvers av fag.

Yrkesopplæringsnemnda i Rogaland har, som den eneste yrkesopplæringsnemnda i landet, fått delegert myndighet fra Fylkestinget. Dette medfører bl.a at nemnda behandler saker som er unntatt offentlighet og som omhandler sensitive forhold rundt lærlinger. Fylkesrådmannen vurderer det som uheldig hvis medlemmer i et Lærlingeråd skal behandle slike saker.

Fylkesrådmannen vurderer det som mer hensiktsmessig for lærlingene at de blir representert i ungdommens fylkesråd enn at det etableres et Lærlingeråd.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2020/75606- 1
Saksbehandler: Øystein Hennig
Avdeling: Seksjon for kvalitet, analyse og dimensjonering KAD

Fagskolen Rogaland - årsrapport 2019/2020**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
8/2021	28.01.2021	Yrkesopplæringsnemnda
11/2021	02.02.2021	Opplæringsutvalget Fylkestinget

Sammendrag

Fylkesrådmannen legger årlig frem til orientering årsrapport for Fagskolen Rogaland. Årsrapporten ble vedtatt av styret for Fagskolen Rogaland 29/10-2020.

Fylkesrådmannens innstilling

Saken om «Årsrapport for Fagskolen Rogaland 2019/2020» tas til orientering.

Yrkesopplæringsnemndas behandling av sak 8/2021 i møte den 28.01.2021:

Behandling**Votering**

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Saken om «Årsrapport for Fagskolen Rogaland 2019/2020» tas til orientering.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Joar Loland
fylkesdirektør

Bakgrunn for saken

Ved behandling av FT-sak 137/2019 «Fagskolen – Fylkeskommunes rolle som skoleeier og forvalter» fattet fylkestinget blant annet følgende vedtak:

- 1....
- 2....
3. *Strategiplan og årsrapport for Fagskolen Rogaland legges fram til orientering for fylkestinget.*
- 4....

Fylkesrådmannen vil i denne saken orientere fylkestinget om årsrapport 2019/2020 vedtatt av styret til Fagskolen Rogaland 29/10-2020 med følgende vedtak:

*Årsrapport om kvalitet i utdanningene 2019-2020 godkjennes.
Fagskolen vil arbeide videre med forbedringspunkt og med å fortsatt øke svarprosent på Studiebarometeret.
Årsrapporten 2019-2020 oversendes skoleeier til orientering.*

Problemstilling

Fylkesrådmannen skal årlig legge frem til orientering årsrapport for Fagskolen Rogaland.

Saksopplysninger

Som redegjort for i notat til FT-sak 64/17 skal fylkestinget forvalte fylkeskommunens eierskap for egne fylkeskommunalt eide fagskoler. Styringsmodellen kan sammenlignes med generalforsamlingen i et aksjeselskap, som er det overordnede eierorgan, men som ikke er involvert i den daglige driften.

Administrasjonen ved fagskolen Rogaland skal årlig legge frem årsrapport for styret for Fagskolen Rogaland. Denne skal deretter legges frem til orientering for fylkestinget.

Det vises for øvrig til rapporten som er vedlagt.

Denne saken har blant annet til hensikt å belyse fylkeskommunens rolle som skoleeier for fagskolen.

Fylkesrådmannens vurderinger

Årsrapporten anses av fylkesrådmannen som detaljert og grundig.

Konklusjon

Årsrapporten anses av fylkesrådmannen som detaljert og grundig, og det anbefales at fylkestinget tar saken til orientering.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2020/71057- 2
Saksbehandler: Bjarne Grefstad
Avdeling: Seksjon for kvalitet, analyse og dimensjonering KAD

Høring - forskrift om endring i forskrift om utdanningsstøtte og forskrift om endring i forskrift om godkjenning av utdanningsstøtte i Norge**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
12/2021	02.02.2021	Opplæringsutvalget
22/2021	16.02.2021	Fylkesutvalget

Sammendrag

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring forslag til endring i to forskrifter

- Forskrift om utdanningsstøtte
- Forskrift om godkjenning for utdanningsstøtte i Norge

Endringene skal gjelde fra studieåret 2021-2022.

Høringsutkastet er basert på regjeringens forslag til statsbudsjett for 2021, jfr. Prop. 1 S (2020-2021) for Kunnskapsdepartementet. I budsjettforemlegget er det foreslått å øke alle lån- og stipendsatser med 2,3 % for studieåret 2021-2022, noe som tilsvarer forventet årlig prisvekst pr august 2020. Justering av satser og inntektsgrenser i regelverket foretas ved fastsettelsen av endringsforskriften og behandles ikke i denne høringen.

Høringen i sin helhet kan leses her: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-om-forskrift-om-endring-i-forskrift-om-utdanningsstotte/id2784537/>

Fylkesrådmannens innstilling

Fylkesrådmannen støtter kunnskapsdepartementets forslag til endringer, og har ingen ytterligere kommentarer til høringen.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Joar Loland
fylkesdirektør

Bakgrunn for saken

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring forslag til endringer i forskrift om utdanningsstøtte som ble fastsatt 15. april 2020, med høringsfrist 17. februar 2021. Endringene vil gjelde fra studieåret 2021-22.

Problemstilling

Kunnskapsdepartementet foreslår følgende endringer:

- å oppheve retten til å få lån gjort om til stipend for privatister som tar fag i videregående opplæring som er bestått tidligere, det vil si en periode hvor eleven hadde ungdomsrett etter opplæringslova § 3-1
- å redusere antall reiser elever og studenter i utlandet får stipend til, slik at søkere får 35 prosent stipend til kun én tur-retur-reise, mot to i dag
- å endre beregningsmetoden for hvor lenge studenter og elever kan få lån og stipend, fra antall år til antall studiepoeng, slik at det blir mulig å ta utdanning på deltid ut over dagens begrensning på åtte år

Departementet foreslår også en endring i ordlyden i ett av unntakstilfellene ved behovsprøving av inntektsavhengig stipend mot forsørgerinntekt. I tillegg foreslår departementet å presisere hvordan tilleggslån beregnes for studenter og elever som har permisjon fra utdanningen på grunn av fødsel eller adopsjon. Disse endringene er regeltekniske og skal sikre bedre samsvar mellom dagens praksis, formålet med reglene og forskriftens ordlyd. Endringene innebærer ingen endringer i bevilgninger til utdanningsstøtteordningene.

Justering av satser etter forventet økning i konsumprisindeks, som skal gjelde for studieåret 2021–2022, vil bli foretatt i forbindelse med fastsetting av denne endringsforskriften og behandles ikke i høringsnotatet. Ved fastsettelse vil departementet også gjennomføre de nødvendige endringene som følge av navnendring fra fylkesmann til statsforvalter fra 1. januar 2021. Det kan også komme enkelte regeltekniske endringer som følge av forhandlingene knyttet til Storbritannias uttredd fra EU.

Kunnskapsdepartementet foreslår også i høringsnotatets kapittel 9 en regelteknisk endring i en henvisning i forskrift om godkjenning for utdanningsstøtte i Norge som følge av en lovendring. Endringen innebærer ingen realitetsendringer, og medfører dermed ingen budsjettkonsekvenser.

Saksopplysninger

Etter forskrift til opplæringslova § 3-10 er en privatist i videregående opplæring en som melder seg til eksamen i fag hvor vedkommende ønsker å få dokumentert sin kompetanse. Privatistordningen var primært tenkt som en ordning for voksne uten dokumentert videregående opplæring, men har utviklet seg til langt på vei å være en ordning som benyttes av kandidater som ønsker å forbedre karakterer på vitnemålet, eller «forbedringsprivatister». Det er i dag ingen grense på antall ganger en elev kan ta en privatisteksamen, og en kan få gjort om lån til stipend for fag som allerede er bestått og som eleven allerede har fått støtte til. Antallet forbedringsprivatister har økt vesentlig i løpet av det siste tiåret og utgjør et flertall av de som tar privatisteksamener.

Dette har gjort ordningen ressurskrevende for de lokale eksamenskontorene og skaper utfordringer ved videre utvikling av eksamen. For å begrense antall forbedringsprivatisteksamener, mener departementet at det kan være formålstjenlig å skille mellom ulike typer privatisteksamener ved omgjøring fra lån til stipend ved bestått eksamen. Dette innebærer å skille mellom privatisteksamen en elev tar i et fag som er bestått tidligere, og privatisteksamen som en elev tar i et fag som ikke er bestått tidligere. Endringen vil også bidra til å målrette ordningen med omgjøring av lån til stipend slik at den forbeholdes de som ikke har bestått eksamen i faget tidligere, og følger regelverkets prinsipp om at en ikke får støtte til samme fag to ganger.

Søkere som tar utdanning utenfor Norden, har i dag rett til lån og stipend som et tilskudd til to tur-retur-reiser hvert studieår. Av det samlede beløpet får søkere 65 prosent som lån og 35 prosent som stipend. Departementet mener at de praktiske og administrative årsakene til at ordningen i 1994 ble anbefalt utvidet fra én til to tur-retur-reiser, har falt bort. Det har skjedd vesentlige endringer for eksempel i hvordan flybilletter prises i dag enn det som var tilfellet for 25 år siden. Derfor foreslår departementet at det bare gis stipend til den første tur-retur-reisen.

Søkere som tar annen utdanning enn videregående opplæring med ungdomsrett, har i dag rett til lån og stipend i åtte år. Antall år blir beregnet uten at det tas hensyn til om utdanningen tas på heltid eller deltid. I Meld. St. 14 (2019–2020) *Kompetansereformen – Lære hele livet* signaliserte regjeringen et ønske om å få flere til å investere i sin egen kompetanseutvikling, og i statsbudsjettet for 2020 ble det gjort mulig å få lån og stipend til all deltidsutdanning. Likevel kan tidsrammen på åtte år, slik den beregnes i dag, være et hinder for studenter og elever som tar deltidsutdanning fordelt over flere år. Departementet foreslår derfor å endre beregningen av bruk av rammen for lån og stipend fra antall år til antall studiepoeng.

Fylkesrådmannens vurderinger

Rogaland fylkeskommune støtter departementets forslag til endringer i begge forskriftene, spesielt knyttet til forslaget å oppheve retten til å få lån gjort om til stipend for privatister som tar fag i videregående opplæring som er bestått tidligere.

For Rogaland sitt vedkommende utgjør «forbedringsprivatister» totalt ca. 40 % av alle privatister hvert år, og om man ved denne omgjøringen reduserer antallet vil det være ressursbesparende for Rogaland fylke sitt privatistkontor.

Konklusjon

Rogaland fylkeskommune støtter departementets forslag til endringer, og har ingen ytterligere kommentarer til dem.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/7686- 1
Saksbehandler: Elisabeth Wallace Haaland
Avdeling: Regionalplanavdelingen

Regionalt folkehelsearbeid – Budsjett og tiltak for 2021**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
15/2021	29.01.2021	Ungdommens fylkesråd
15/2021	01.02.2021	Fylkesrådet for funksjonshemmede
6/2021	02.02.2021	Eldrerådet
13/2021	02.02.2021	Opplæringsutvalget
17/2021	16.02.2021	Fylkesutvalget

Vedlegg:

- 1 Regionalt folkehelsearbeid – Budsjett og tiltak for 2021
- 2 Vedlegg 1. Budsjett 2021
- 3 Vedlegg 2. Forslag til fordelingnøkkel for partnerskapsmidler 2021
- 4 Vedlegg 3. Rapportering fra Partnerskap for folkehelse 2019
- 5 Vedlegg 4. Handlingsplan Folkehelse og UU
- 6 Vedlegg 5. Oppfølging av folkehelsearbeidet 2020
- 7 Vedlegg 6. Oversiktsarbeidet- et sammendrag for sating i 2021
- 8 Vedlegg 7. Fiskesprell - rapportering 2019-2020 til Helsedirektoratet

Sammendrag

I denne saken blir folkehelsearbeidet i Rogaland fylkeskommune presentert. Folkehelsearbeidet er omfattende og sektorovergripende. Rogaland fylkeskommune jobber systematisk for å imøtekomme folkehelsemålene, og baserer arbeidet på utfordringsbildet i kunnskapsgrunnlaget, politiske vedtak og nasjonale mål og føringer.

De viktigste oppgavene i året som kommer, blir å ivareta Partnerskap for folkehelse med blant annet nye avtaler, følge opp Program for folkehelsearbeid og tilskuddsordningen «Mulighetsrommet», forankre og spre resultater fra folkehelseundersøkelsen i Rogaland 2020 og følge opp tilskuddsordninger. I tillegg styrkes satsningen på frivillighet og aldersvennlig lokalsamfunn. Satsning på det interne folkehelsearbeidet i organisasjonen videreføres, og vedtaket om å løfte frem folkehelseperspektivet i alle relevante politiske saker i fylkeskommunen følges opp.

Fylkesrådmannens innstilling

Fylkesutvalget slutter seg til fordelingen av partnerskapsmidler, budsjett og tiltak i det regionale folkehelsearbeidet for 2021.

Ungdommens fylkesråds behandling av sak 15/2021 i møte den 29.01.2021:

Behandling

Elisabeth Wallace Haaland presenterte saken og svarte på spørsmål.

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt og tas til orientering.

Vedtak

Utvalget støtter forslaget til fordeling av partnerskapsmidler, budsjett og tiltak i det regionale folkehelsearbeidet for 2021. Saken tas til orientering.

Fylkesrådet for funksjonshemmedes behandling av sak 15/2021 i møte den 01.02.2021:

Behandling

Elisabeth Wallace Haaland orienterte og svarte på spørsmål.

Atle Lunde fremmet et alternativt forslag til vedtak:

Fylkesrådet for funksjonshemmede (FRF) ser at den nye planen for folkehelse og universell utforming favner bredt og vil påvirke store deler av aktiviteten i fylkeskommunen som vil være viktig for funksjonshemmede. Mye skal implementeres og konkrete handlingsplaner skal lages.

Det er viktig at vi som har skoen på deltar tidlig i prosessene for å få dem så konkrete og presise som mulig.

FRF ber om at representanter fra rådet tidlig tas med i alt planarbeid som omhandler folkehelse på et bredt samfunnsområde i fylkeskommunen.

Inghild Vanglo fremmet et tilleggsforslag:

For å bygge sterkere utvikling og fellesskap må det interne folkehelsearbeidet tydeliggjøres. Det må vurderes en tverrfaglig samarbeidsgruppe for å følge opp vedtak og satsninger med relevans for folkehelse på tvers av av delinger, og for å forberede oss på arbeidet med ny regionalplan.

Vedtak

1. Utvalget støtter forslaget til fordeling av partnerskapsmidler, budsjett og tiltak i det regionale folkehelsearbeidet for 2021.
2. Fylkesrådet for funksjonshemmede (FRF) ser at den nye planen for folkehelse og universell utforming favner bredt og vil påvirke store deler av aktiviteten i fylkeskommunen som vil være viktig for funksjonshemmede. Mye skal implementeres og konkrete handlingsplaner skal lages. Det er viktig at vi som har skoen på deltak tidlig i prosessene for å få dem så konkrete og presise som mulig. FRF ber om at representanter fra rådet tidlig tas med i alt planarbeid som omhandler folkehelse på et bredt samfunnsområde i fylkeskommunen.
3. For å bygge sterkere utvikling og fellesskap må det interne folkehelsearbeidet tydeliggjøres. Det må vurderes en tverrfaglig samarbeidsgruppe for å følge opp vedtak og satsninger med relevans for folkehelse på tvers av av delinger, og for å forberede oss på arbeidet med ny regionalplan.

Eldrerådets behandling av sak 6/2021 i møte den 02.02.2021:

Behandling

Vilde Christeinsen deltok i møtet med orientering og svarte på spørsmål.

Rannveig Bærheim fremmet følgende tilleggsforslag:

Medlemmene i eldrerådet er glade for at rådet er nevnt som aktiv deltaker i dette arbeidet og ser fram til å delta videre i prosessen.

Votering

Forslag til vedtak med tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Utvalget slutter seg til forslaget til fordeling av partnerskapsmidler, budsjett og tiltak i det regionale folkehelsearbeidet for 2021.
2. Medlemmene i eldrerådet er glade for at rådet er nevnt som aktiv deltaker i dette arbeidet og ser fram til å delta videre i prosessen.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Christine Haver
regionalplansjef

Bakgrunn for saken

Folkehelsearbeidet i fylkeskommunen skal gjennom regional utvikling, planlegging og forvaltning bidra med tiltak som fremmer folkehelsen og skal understøtte, igangsette og samordne tiltak for å møte fylkets folkehelseutfordringer. I tillegg skal fylkeskommunen ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i fylket og hvilke faktorer som kan påvirke positivt eller negativt (utdrag fra folkehelseloven kap. 4 § 20 og 21). Rogaland fylkeskommune forplikter seg til å jobbe systematisk for å imøtekomme FNs bærekraftsmål, da særlig med tanke på sosial bærekraft og samfunnsplanlegging med mennesket i sentrum. I fylkestinget desember 2012 ble Regionalplan for folkehelse i Rogaland 2013-2017 vedtatt og planen er gjeldende inntil ny plan foreligger. Ved politisk behandling av Regional planstrategi 2020, ble forventet oppstart for revisjon av folkehelseplanen satt til 2023-2024.

Sett opp mot kunnskapsgrunnlaget, anses satsningsområdene i planen fortsatt som gjeldende, men utvides med aldersvennlig samfunn og tydeligere satsing på frivillighetspolitikk.

Regionalplan for folkehelse har tre hovedmålsetninger:

- Fremme god helse og utjevne sosiale helseforskjeller
- En styrket politisk og administrativ forankring av folkehelsearbeidet
- Et mer kunnskapsbasert folkehelsearbeid

Disse hovedmålsetningene rettes mot satsningsområdene:

- Aktive og trygge lokalsamfunn
- Støttende miljø for psykisk helse
- Sunne levevaner
- Universell utforming og aldersvennlige lokalsamfunn

Et av utviklingsmålene i regional planstrategi for perioden 2021-2024 rettes direkte mot folkehelsearbeidet, og legger føringer for tiltak i 2021. Dette er «Helsefremmende og inkluderende samfunn», med følgende innsatsområder:

- Redusere sosiale forskjeller i helse og samfunnsdeltakelse
- Øke gjennomføring i videregående opplæring
- Demokratisk deltagelse og mangfoldig medborgerskap

Problemstilling

Fylkesrådmannen vil med dette orientere om planlagte tiltak for oppfølging av folkehelsearbeidet i 2021, slik at de folkevalgte kan ha et strategisk blikk på folkehelsearbeidet i Rogaland fylkeskommune og påse at arbeidet med Regionalplan for folkehelse holder seg til mål, oppgaver, fremdrift og budsjett. Fylkesutvalget bes vurdere forslag til fordeling av årets budsjettmidler knyttet til Partnerskap for folkehelse for 2021.

Saksopplysninger

Med bakgrunn i [Regionalplan for folkehelse 2013-2017](#), folkehelseloven, statlige føringer og identifiserte folkehelseutfordringer, legges det årlig frem en politisk sak med orientering om prioriterte tiltak for oppfølging av folkehelsearbeidet i Rogaland, budsjett og forslag til fordeling

av partnerskapsmidler i Partnerskap for folkehelse. I tillegg gis det en orientering og rapportering på hva som er gjennomført i 2020.

1. Budsjett

	Fylkeskommunale midler	Statlige midler
Partnerskap for folkehelse	4 304 0000	
Oppfølging av Regionalplan for folkehelse	2 301 000	5 800 000
Totalt:	6 605 000	5 800 000

Se vedlegg 1: Budsjett for folkehelse 2021 for mer detaljert fordeling med prosjektnummer. Midler til samfunnsnyttige organisasjoner med driftstøtte, er lagt til oppfølging i folkehelsebudsjettet fra 2021. Totalt disponerer folkehelse et budsjett på 12 405 000 kr for 2021.

Det vil utarbeides en politisk sak på høsten dersom det er behov for endring i budsjettet, for å sikre at ressurser og midler blir brukt hensiktsmessig i henhold til kunnskapsgrunnlaget og satsingsfelt. Politiske innspill, initiativ og interesse er av stor betydning for oppfølgingen av det tverrsektorielle folkehelsearbeidet, slik at arbeidet i best mulig grad kan ses helhetlig med tanke på fylkeskommunes oppgaver og virkemidler og opp mot visjonen om Bærekraftig utvikling og sterke fellesskap i hele Rogaland.

2. Partnerskap for folkehelse 2021 (Prosjektnummer 3675)

[Partnerskap for folkehelse](#) er en arbeidsmetode fylkeskommunen bruker for å imøtekomme satsningsområdene i Regionalplan for folkehelse. Partnerskapet er et gjensidig avtalebasert nettverk som har eksistert siden 2007. Det består av totalt 43 partnere (alle 23 kommuner, 11 frivillige organisasjoner og 9 regionale aktører). Avtalene har en varighet ut 2021, og må reforhandles og få ny varighet inntil ny regionalplan foreligger.

Partnerskapets hovedformål er å samordne folkehelsearbeidet i fylket og på den måten er det også med på å støtte visjonen om et sterkere fellesskap i hele Rogaland. Kommunene og organisasjonene i partnerskapet mottar og går inn med lik sum tilsvarende det fylkeskommunale tilskuddet. Midlene går til folkehelse tiltak som det redegjøres for i handlingsplaner. Midlene kan ikke finansiere drift i form av lønn til folkehelsekoordinatorstillinger. Se vedlegg 2: Forslag til fordelingsnøkkel for partnerskapsmidler 2021.

Det er satt av 3 978 000 kr fordelt på kommunene og organisasjonene. 326 000 kr er satt av til drift av partnerskapet, oppfølging og kompetanseheving. Totalt er det satt av 4 304 000 kr til partnerskapet i 2021.

Det er møteplikt på partnerskapssamlingene, og i tillegg følger det ved årsslutt et rapporteringskrav til alle aktørene i partnerskapet. Denne rapporteringen gir en god feedback på status, innsats, utfordringer og behov i regionen. Partnerskapsrapporten fra 2020 kan leses i vedlegg 3: Rapportering fra partnerskapet 2020.

3. Oppfølging av Regionalplan for folkehelse - tydeligere samarbeid mellom flere fagfelt

[I Regional planstrategi 2021-2024](#), vedtatt 20. oktober 2020, heter det at "Regionalplan for folkehelse revideres og sentrale elementer i Fylkesdelplan for universell utforming inngår. Fylkesdelplan for inkluderende samfunn inkorporeres.» Arbeidet med revidering og sammenslåing skal først begynne i 2023/2024 på grunn av ressursituasjonen og planporteføljen. Rogaland fylkeskommune vil starte det forberedende arbeidet i 2022.

Midlertidig har folkehelse og universell utforming gått sammen om å lage en felles handlingsplan basert på de interne ressursene for 2021, for å styrke hverandres fagfelt og oppnå synergier. Se vedlegg 4: Handlingsplan for folkehelse og universell utforming.

Folkehelse og universell utforming har siden våren 2018 hatt faste ukentlige lagsmøter for å koble de to fagområdene mer sammen. Universell utforming inngår i den nasjonale satsingen på aldersvennlige samfunn, og dette hører naturlig inn under folkehelseparaplyen.

4. Oversikt over helsetilstanden i Rogaland

Helsetilstanden i Rogaland er totalt sett god – de fleste har god livskvalitet og er fornøyde med egen helse. Imidlertid er det dessverre slik at vi har store forskjeller mellom ulike grupper i befolkningen. Mens de fleste har det bra, hoper utfordringer seg opp hos noen grupper. Disse skillene følger utdanning og økonomi, slik at vi får til dels betydelige sosiale forskjeller i helse og trivsel. I tillegg ser vi en tydelig aldersgradient: trivsel og livskvalitet er lavest hos unge voksne og høyest hos pensjonistene.

Høsten 2020 gjennomførte Rogaland fylkeskommune og Folkehelseinstituttet en stor spørreundersøkelse om trivsel, velferd og egenvurdert helse blant innbyggere i fylket. Dette har gitt oss langt mer informasjon om denne typen problemstillinger enn vi tidligere har hatt. For mer informasjon om dette, og folkehelsesituasjonen ellers se vedlegg 5: Oversiktsarbeidet - en oppsummering.

5. Aktive og trygge lokalsamfunn

Oversiktsarbeidet

I tillegg til den vanlige veiledningen til kommunene i oversiktsarbeidet, vil resultater fra folkehelseundersøkelsen deles med partnerskapsaktørene i 2021, blant annet gjennom partnerskapssamlingene.

Kompetanseheving hos planleggere (3607)

To av hovedmålene i Utviklingsplanen for Rogaland 2021-2024 er å skape helsefremmende og inkluderende samfunn og attraktive lokalsamfunn, byer og tettsteder.

For å kunne utvikle trygge og helsefremmende lokalsamfunn må kommunene ha en overordnet strategi for samfunnsplanlegging. En avgjørende faktor for sosial bærekraft er at folkehelse og universell utforming ivaretas i planleggingen. 52 prosent av kommunene oppgir å ha forankret målsetningen om å fremme helse og redusere sosiale helseforskjeller i kommuneplanen og i alle sektorer, mens 43 prosent oppgir i noe grad. Folkehelse og Universell utforming vil fortsette å arbeide tettere og mer systematisk med innspill til kommunale planer i samarbeid med resten av faggruppe Lokal utvikling.

Rogaland fylkeskommune ønsker at planleggere, både på fylkes- og kommunenivå får økt kompetanse på ulike tema som f.eks. helhetlig boligplanlegging, medvirkning og bruk av kunnskapsgrunnlaget. Det planlegges for et nytt webinar om boligsosial planlegging i løpet av 2021, for å gå mer i dybden, med erfaringsdeling fra kommunene. Det er foreslått satt av 45 000 kr til kompetanseheving hos planleggere.

Helhetlig frivillighetspolitikk (3607)

Utviklingsplanen for Rogaland – Regional planstrategi 2021- 2024 skal ligge til grunn for arbeidet med den regionale samfunnsutviklingen. Her kommer det frem at Rogaland fylkeskommune skal ha en helhetlig frivillighetspolitikk. Frivillighetspolitikken er per i dag forankret i ulike regionale planer blant annet i Regional kulturplan 2015-2025, Regionalplan for folkehelse 2013-2017 og UTE i Rogaland. I tillegg fikk vi i reformoppgave fra 2020 i stortingsmeldingen "oppgaver til nye regioner" (St.meld. 6 (2018-2019) frivillighetspolitikk og integrering. Utviklingsplanen tilsier at det skal utarbeides en egen strategi for integrering.

De siste årene har kommuner i Rogaland fått folkehelsemidler til å arbeide med sin lokale frivillighetspolitikk og har deltatt på årlige erfaringssamlinger, slik at de kan lære av hverandre. 96 prosent av kommunene oppgir å ha utarbeidet en frivillighetspolitikk i stor eller noen grad, og kun 4 prosent oppgir i liten grad. Se vedlegg 6: Oppfølging av folkehelsearbeidet 2020, for å få mer innsikt i arbeidet med frivillighetspolitikk.

Rogaland har 27 frivillighetssentraler i 19 kommuner. Sentralene bruker et felles digitalt verktøy, InVi portalen. I portalen kan det legges inn oversikt over kategoriserte aktiviteter som gir nyttig informasjon og statistikk. Å gi økt kunnskap rundt bruk av nettløsningen skal prioriteres som en del av forberedelsene til frivillighetsåret 2022.

Sammen med Vestlandet fylkeskommune, Oslo kommune, Norges frivillighetssentraler og Frivillighet Norge er det ønskelig at vi i 2021 deltar på dugnad for å fremsnakke organisasjoner som viktige møteplasser.

Trygg skolevei (samferdselsmidler)

Økt satsing på trygg skolevei, med Barnetråkk og Hjertesone som verktøy, har vært et samarbeidsprosjekt mellom Rogaland fylkeskommune ved regionalplan og samferdsel, Trygg Trafikk Rogaland og Fylkestrafikksikkerhetsutvalget, med utlysningssmidler siden 2017. Formålet har vært å få kommuner til å øke trafikksikkerhetsarbeidet sitt. Satsingen med stimuleringsmidler til dette arbeidet, åpnes det også opp for i 2021 fra samferdselsavdelingen.

I regionalplan for folkehelse har vi som delmål at flere kommuner stimuleres til å få status som Trafikksikker kommune. Hjelmeland, (Rennesøy), Sandnes, Sauda, Sokndal, Time, Karmøy og

Suldal kommuner er godkjent. Arbeidet med trygg skolevei er med på å stimulere flere kommuner til å jobbe for å bli Trafikksikker kommune.

6. Støttende miljø for psykisk helse

Tilskudd til folkehelsearbeid (3685)

I fylkestinget 8. desember 2020 ble det vedtatt at tilskuddsordningen for Regionale utviklingsmidler, (RUM) endres fra 2021. Nye kriterier for folkehelse spisses og ivaretar satsningen på tidlig innsats, helsefremmende skoler og barnehager, psykisk helse og utjevning av sosiale ulikheter. Kunnskapsgrunnlaget viser en økning i psykisk belastning blant ungdom og unge voksne og en økning i sosiale forskjeller i befolkningen. Folkehelsemidlene i tilskuddsordningen som i 2020 var 400 000 kr, økes med 600 000 kr fra 2021, slik at totalpotten ligger på 1 000 000 kr.

I tillegg er det en fellespott som kan tilfalle folkehelsearbeid, om det kommer søknader som støtter satsingsfeltene. På denne måten kan fylkeskommunen på en mer forutsigbar måte imøtekomme utfordringsbildet. Tildelinger av midler for 2021 blir behandlet i egen politisk sak. Se tildeling av fjorårets Regionale utviklingsmidler i vedlegg 6: Oppfølging av folkehelsearbeidet 2020.

Oppfølging av handlingsplan for selvmordsforebygging (3607)

I 2017 vedtok fylkestinget en Nullvisjon mot selvmord, i forbindelse med behandling av sak 114/17 Økonomiplan 2018-2021. Det ble satt av årlig kr 200 000,- til utarbeidelse av planen og til oppfølging av tiltak i en 4-årsperiode.

Folkehelsearbeidet skal være en pådriver for at det settes i gang nye forskningsprosjekt knyttet til regionalt og lokalt folkehelsearbeid i Rogaland. I handlingsplan; Fremme psykisk helse og forebygge selvmord 2021-2028, «Våg å bry deg!» er det vedtatt å styrke skolenes kompetanse på psykisk helse med skoleprogram, blant annet med prosjektmidler knyttet til en pilot for 345 elever ved Bryne videregående skole på Youth aware of mental health (YAM).

Regionalplan for folkehelse i Rogaland 2013-2017 har et mål om å jobbe mer kunnskapsbasert for å sikre at folkehelsearbeidet rettes mot faktiske utfordringer og i tråd med tilgjengelig kunnskap om hvilke tiltak som fungerer.

Forskere tilknyttet Helse Stavanger HF og Jæren DPS har hatt et tett samarbeid med Rogaland fylkeskommune gjennom Partnerskap for folkehelse over flere år med ønske om gjensidig forskning og utviklingsarbeid. Sammen med Mental helse og Rogaland fylkeskommune skal det i 2021 utarbeides en spørreundersøkelse blant elevene ved Bryne videregående skole. Evalueringen har til formål å fremskaffe informasjon om implementeringsprosessen og hvordan skoleprogrammet YAM oppleves lokalt. Resultatene vil utgjøre en del av et kunnskapsgrunnlag for framtidige vurderinger av hvordan skoleprogrammet bør videreføres for å støtte opp om handlingsplanen for selvmordsforebygging.

Oppfølgende spørreundersøkelse og analyser vil bli vurdert underveis i dialog med forskningspartnerne. Skulle det være behov for ytterligere undersøkelsen tilrådes det gjennomført innenfor en økonomisk ramme på kr 100 000,-.

I desember 2021 vil det rapporteres til fylkestinget om status når det gjelder fremdriften i gjennomføring av tiltak fra handlingsplan, "Våg å bry deg!".

Mulighetsrommet - Program for folkehelsearbeid 2017-2027 (3688)

Mulighetsrommet er en tilskuddsordning tilhørende [Program for folkehelsearbeid](#) med mål om tiltaksutvikling som går over 6 år, fra 2019-2024. Formålet med Mulighetsrommet er å utvikle kunnskapsbaserte lokale tiltak, arbeidsmåter og verktøy for å fremme barn og unges livskvalitet, psykiske helse og rusforebyggende arbeid i kommunene. I 2021 blir det avholdt to fellesmøter med tiltakskommunene, for å følge med på fremdriften. Rogaland fylkeskommune har fått bevilget 4 millioner kroner av Helsedirektoratet for 2021, som tildeles de tre prosjektene. Tildelingen ser slik ut for 2021:

- Sokndal/Egersund: 1 200 000 kr
- Time kommune: 1 600 000 kr
- Haugalandet (Haugesund, Tysvær, Vindafjord, Karmøy, Sauda): 2 250 000 kr

For å styrke programmets 10-årige satsing og kunnskapsgrunnlaget, vil det i 2021, bli tettere møter mellom kompetansesenteret KoRus og folkehelse.

7. Sunne levevaner

Fiskesprell (3686)

Rogaland fylkeskommune har søkt om nye statlige midler til gjennomføring av kurs for skoleåret 2020/2021. Til forandring, og på bakgrunn av lav interesse i kommunene, vil det dette skoleåret legges inn en ekstra innsats på Fiskesprell for elever på videregående skole Vg2 Barne- og ungdomsarbeiderfag. Målet er å gi elevene kunnskap om viktigheten av et sunt mattilbud i barnehage og skole, og erfaring med tilberedning av sjømatretter som egner seg spesielt godt for barn. Det utarbeides nye kontrakter med kursholdere for å gi dette tilbudet.

Fiskesprell støtter opp om satsingen på sunne levevaner og bærekraftmålene om å utrydde sult, god helse og mindre ulikhet. Fylkeskommunens rapportering på Fiskesprell for 2019/2020, kommer frem av vedlegg 7: Fiskesprell - rapportering 2019-2020.

Friskliv, læring og mestring (3693)

Frisklivssatsningen, med årlige statlige midler på 1.600 000 kr, er et viktig ledd i den forebyggende og helsefremmende kommunale satsningen. Rogaland har per i dag frisklivssentral i 16 av 23 kommuner. Fylkesutvalget ber i sak 142/2020 om at det tilstrebes at alle kommuner i fylket får på plass en frisklivssentral. I 2021 vil det jobbes med å forenkle søknadsprosessen for tilskuddsordningen i form av tidligere utlysning, forenklet søknadsskjema, veiledende webinar for søkerkommuner og vurderingsskala for mer oversiktlig vurdering og tilbakemelding på søknadene. Søknadene vurderes i sammen med Tannhelse Rogaland og Stasforvalteren i Rogaland før politisk behandling.

Kantinenettverket (3680)

Kantinenettverket består av alle de videregående skolene sine kantiner, Tannhelse Rogaland, Innkjøps-, Regionalplan- og Opplæringsavdelingene, og er et nettverk som startet opp i 2013.

Nettverket har mål om å styrke den faglige kompetansen hos de ansatte i kantinen og legge til rette for erfaringsutveksling. Det har blitt gitt midler til å planlegge samlinger. Folkehelse anser ikke å ha ressurser til å opprettholde lederansvar/koordineringsansvar for nettverket i samme grad som før. I 2021 jobbes det for at nettverkssamlingene organiseres, arrangeres og delvis driftes av kantinene selv.

Evaluerings av skolefrokostordningen (3607)

Fra 2019 til 2022 er det satt av midler til gratis skolefrokost for elever i fylkeskommunale videregående skoler. Det er inngått en samarbeidsavtale med UIS om følgeevaluering over tre år. Etter første undersøkelse lærte vi at det er lurt at skoler med over 1000 elever får flere linker til å besvare undersøkelsen (en link pr. årstrinn). Dette letter kapasiteten, oppfølging og eventuell purring.

Svarprosenten i 2020 hos elevene var på 31,7, og den var svært ujevn mellom skolene (fra 1 % til 66%). I utbetalingsbrevet oppfordres skolene til å svare på undersøkelsen for å få høyere og mer jevn svarprosent mellom skolene. Det tilrådes i 2021 at det settes av stimuleringsmidler til klassen med høyest svarprosent på skolen, i stedet for gavekort til 10 tilfeldige deltakere. Det er videre ønskelig å få med en masterstudent, for å kunne utdype med f.eks. kvalitative undersøkelser (fortrinnsvis fokusgruppeintervju). Det utarbeides en politisk orienteringssak etter at rapporten fra oppfølgingsundersøkelsen foreligger i 2021.

8. Universell utforming og aldersvennlige lokalsamfunn

Aldersvennlige lokalsamfunn

I løpet av sommeren 2021 starter forhandlingene om nye partnerskapsavtaler, i dialog med partnerne i partnerskap for folkehelse. Aktørene oppgir i 2020 å ha fulgt avtalen relativt bra. I de nye avtalene, vil det tilrådes å ta inn et nytt punkt om satsningen på aldersvennlig samfunn, for å styrke arbeidet med universell utforming ute i kommunene. Over 90 % av 32 aktører oppgir å ha en bevisst planlegging mot et mer aldersvennlig samfunn. Det er med å styrke satsningen på å tilrettelegge for et aldersvennlig samfunn og universell utforming. Stavanger og Sandnes har allerede signert nye avtaler som inneholder det nye punktet. Partnerskapsavtalene utgår i desember 2021.

I 2020 fikk Nasjonalforeningen for folkehelse tildelt ekstra partnerskapsmidler rettet mot forskningsarbeid knyttet til kampanjen «Demensvennlige kommuner». I 2021 fortsetter arbeidet med å utarbeide en forskningsplan. Nasjonalforeningen har inngått et samarbeid med SESAM (Regionalt kompetansesenter for eldremedisin og samhandling).

Andre tiltak innenfor universell utforming er oppfølging av fylkesdelplanen, forvaltning av tilskuddsordningen for universell utforming (tidligere RUM), tilgjengelighetsprisen og Tilgjengelighet.no.

9. Driftstøtte

Regionalplanavdelingen administrerer årlig driftstøtte (jf. økonomiplanperioden 2021 – 2024) blant annet til Kirkens SOS, Kirkelig dialogsenter og Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) (ref. FT-sak 116/20). Fra og med 2021 ligger driftstøtten til disse tre organisasjonene under folkehelse. En bedre rapportering og forankring på bruken av driftsmidlene kan være

hensiktsmessig på sikt. Å knytte midlene opp mot eksisterende planer eller til arbeidsmetoder som folkehelse allerede har, vurderes i 2021. Det er påbegynt innledende møter med organisasjonene for å vurdere mulighetene.

Fylkesrådmannens vurderinger

Fylkesrådmannen anser partnerskapet som en nyttig metode i folkehelsearbeidet. Arbeidsmetoden er støttende til Rogaland fylkeskommune sin visjon. 95 prosent av partnerskapsaktørene oppgir at partnerskapet, med dens avtaler, har gitt positiv synergieffekt på folkehelsearbeidet. 87 prosent oppgir å bruke informasjon fra fylkeskommunen om helsetilstanden i befolkningen som grunnlag for konkrete tiltak eller strategier når de utarbeider sine handlingsplaner. Partnerskap for folkehelse er med på å samordne folkehelsearbeidet i fylket og bidrar til å nå hovedmålene i den regionale og nasjonale folkehelsepolitikken om å fremme god helse og utjevne sosiale helseforskjeller. Fordelingsnøkkelen for midlene til partnerskapskommunene, som er basert på innbyggertall, tilrådes å være lik som i 2020.

De tre største folkehelseutfordringene angis av partnerne fortsatt å være psykisk helse hos barn og unge, demografiutviklingen og ulikheter i helse. Flertallet oppgir frivilligheten som den største positive folkehelsefaktoren.

Et hovedfunn i folkehelseundersøkelsen er at det meste blir bedre med alderen: trivsel og livskvalitet stiger, psykiske plager synker og egenvurdert helse er bare marginalt lavere hos de eldste enn de yngste.

Tidlig innsats, med befolkningsrettede tiltak, er fortsatt viktigst. Fylkesrådmannen anbefaler derfor å øke tilskuddsordningen på folkehelse, slik at prosjekter som kan være med på å utjevne ulikheter i helse og tidlig innsats prioriteres. Fylkesrådmannen vil fortsette arbeidet med å skape sammenheng mellom overordnet planlegging og folkehelse. Sammen og på tvers av organisasjonen bør vi utvikle og definere hva som er helhetlig politikk. Fylkesrådmannen tilrår at vi ved revidering eller utarbeidelse av nye dokumenter/planer som berører frivillighetspolitikken, har en helhetlig tilnærming. I tillegg anbefales det å sette av midler til økt nettverkskompetanse i frivillighetssentralene. Styrking av lokal frivillighet vil bidra positivt til målsetningene i bærekraftmålene. En rekke stortingsmeldinger og statlige planverk viser til nødvendighet av å samarbeide tettere med frivilligheten for å løse viktige samfunnsutfordringer.

Fylkesrådmannen vurderer de planlagte tiltakene for folkehelsearbeidet til å støtte opp om målet «Helsefremmende og inkluderende samfunn» i Utviklingsplan for Rogaland. Tidlig innsats og fokus på sammenheng mellom overordnet planlegging og folkehelse er i tråd med satsingsområdet « redusere sosiale forskjeller i helse og samfunnsdeltakelse ». Satsing på frivillighet bygger opp om innsatsområdet «Demokratisk deltagelse og mangfoldig medborgerskap».

For å bygge sterkere utvikling og felleskap må det interne folkehelsearbeidet tydeliggjøres. Det må vurderes om det skal etableres en tverrfaglig samarbeidsgruppe for å følge opp vedtak og satsninger med relevans for folkehelse på tvers av avdelinger, og for å forberede oss på arbeidet med ny regionalplan.

Konklusjon

Fylkesutvalget slutter seg til fordelingen av partnerskapsmidler, budsjett og tiltak i det regionale folkehelsearbeidet for 2021 og tar folkehelsearbeidet fra 2020 til orientering.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.